

משיעבוד לגאולה

מתנת חיים פסח תשפ"ג

עמוד 4

שנה בדיוק אחרי שתרם תמיר אשכנזי כליה, נכנסה אשתו רעיה לניתוח בו תרמה את כלייתה < "בתחילה לא חשבתי לתרום, אבל אחרי שראיתי את ההשפעה של התרומה, לא הייתי מסוגלת להתאפק" > ומה היה באירוע הצבאי שגרם לתמיר לדמוע?

עמוד 8

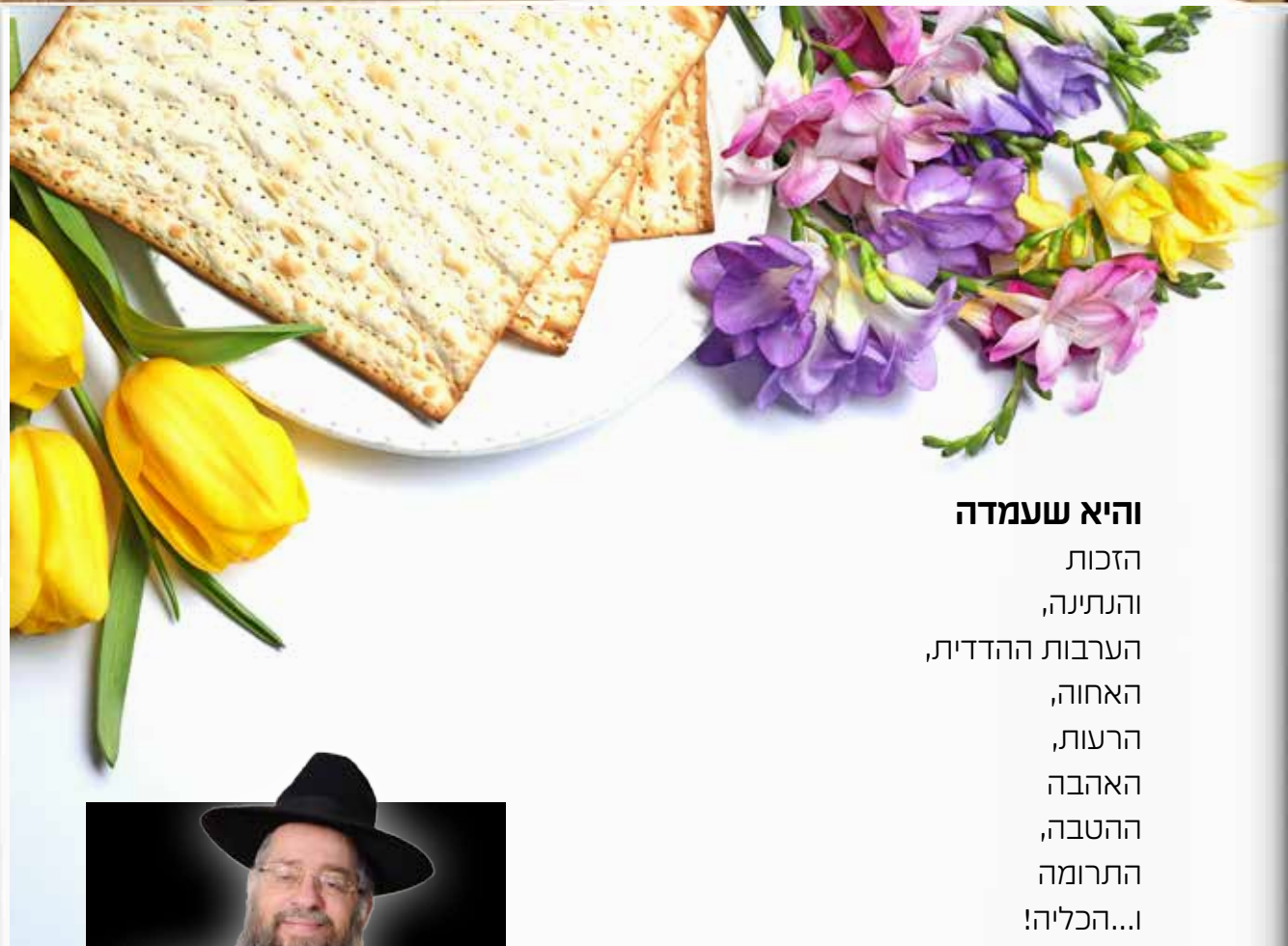
רוכא השיניים ד"ר חן גולדנברג החליט שברצונו לתרום כליה "ברכנו יחד 'שהחינו' והתחבקנו", הוא מתאר את הרגעים המעצימים

עמוד 14

יאיר אורבך, הקומיקאי המפורסם, החליט לתרום כליה ומאותו רגע עבר מסע של שנתיים עם הרבה תובנות מעצימות < למרות ההתאוששות המורכבת וימי העבודה שהחסיר הוא בטוח: "נתתי לעצמי מתנה"

ועוד מבחר סיפורים מעוררי השראה...

**שם עולם
אתן לו**

חוברת מרגשת זו וכלל פעילות
עמותת 'מתנת חיים' לזכרון עולם
של מייסד העמותה ומי שמסר נפשו
למענה ולמען כל
חולה כליה באשר הוא

**הרב אברהם
ישעיהו הבר זצ"ל**

שלנו ושלכם, שלו הוא
תהא נשמתו הטהורה
צורה בצרור החיים

והיא שעמדה

הזכות
והנתינה,
הערבות ההדדית,
האחוה,
הרעות,
האהבה
ההטבה,
התרומה
ו...הכליה!

והיא שמעמידה את העולם...
"על שלושה דברים העולם עומד..."

ועל גמילות חסדים."
כל מי שנכנס למחלקת השתלות נשאב
מיד לאטמוספירה מיוחדת ומזוקקת.
בין קירות המחלקה שוררת אירה טהורה
של אחדות ועל קשר
של חיבור ועל גשר.
אנשים שמעולם לא הכירו זה את זה,
הופכים להיות כמו אחים ממש.

ואכן... באמת

אחים אנחנו, אחים!

ומצוה יקרה וחשובה זו,
של:

ואהבת לרעך - כמוך"

הוא שעמדה לאבותנו ולנו והיא שתעמוד
לנו ולבנינו עד עולם.

**פסח כשר ושמח!
רחל הבר**

20

הכל נשאר במשפחה

יאיר רחמים ביקש "לתרום כליה
לאדם שהוא לא מכיר", אלא שאז
התברר שיש אישה חולה ביישוב
בו הוא מתגורר

22

מתנה של נתינה

כששמזאל בזק החליט לתרום כליה
הוא עבר בדיקות ממושכות, וגם
שינה את כל אורח החיים שלו כדי
להגיע למדדים תקינים

24

"אנחנו דיני נפשות"

בזהירות וברגישות, ובעיקר
בהתאם לעמדת החוק, הרפואה
וההלכה, מתכנסת ועדת האתיקה
של מתנת חיים, כדי לדון בתרומות
המצריכות הכרעה

27

מפעל של חיים

התרגשות גדולה במתנת חיים,
לרגל בחירתה של הרבנית רחל
הבר לכלת פרס ישראל

28

בהצלבה ובאהבה

בתוך פחות מחצי שנה השתתף
ד"ר רמי אברמסקי ביתרומת
דומיני וחזר עם תובנות מרגשות

30

הצלה כפולה

קצין צה"ל שנפצע קשה בפיגוע
וכליותיו נפגעו, חולה זקוק
לתרומה ויוצא בקריאת הצלה - אלו
שני אנשים שזכה עומרי דוש להציל

4

תרומה זוגית

שנה בדיוק אחרי שתרום תמיר
אשכנזי כליה, נכנסה אשתו רעיה
לניתוח בו תרמה את כלייתה.
ומה היה באירוע הצבאי שגרם
לתמיר לדמוע?

8

לחזור למסלול החיים

מחלה אוטואימונית קשה הובילה
לקריסת כליותיו של נער צעיר, אלא
שאז הופיע רופא השיניים ד"ר חן
גולדנברג ותרם כליה

10

הזוג המנצח

כשעפרה בן לזר תרמה כליה היא
חוותה סיבוך גדול, אך זה לא מנע
משמעון בעלה לתרום בעקבותיה

14

הקומיקאי הרציני

יאיר אורבר, הקומיקאי המפורסם,
החליט לתרום כליה ומאותו רגע
עבר מסע של שנתיים עד לתרומה

16

להביא טוב לעולם

במהלך ריצה שגרתית התוודע
פול בנימין לאפשרות לתרום כליה,
ומאותו רגע העמיד זאת בראש
סדר העדיפויות

18

תרומה עם רגע

מה עובר על קצין שחוסך במשך כל
חיינו כסף כדי לצאת לטיול בגיל 70,
ובדיוק אז מגלה שחולה במחלת
כליות? בתיה בשארי שתרמה לו
כליה, משתפת בחוויה המעצימה

מ"ל: ירח טוקר | עריכה גרפית: ח. סין שלום | עריכה: הדס אפיק
הפקה: מירי שבתאי | שיווק ופרסום: פרסום חן
בחסות ודבר תקשורת בע"מ | www.TCSIsrael.com

צילומים: שאולי צילומים, נתנאל בן נון, אריאל אוחנה, אלחנן קוטלר,
מנחם קאליש, שריה דיאמנט, אלחנן באנד, עדן אחיטוב

מתנת חיים, כנפי נשרים 15,
בית התאומים נבעת שאול ירושלים
טלפון: 02-500-0755 | מקט: 072-255-5757
info@kilya.org.il | www.kilya.org.il
מוקד תרומות: *2716

שנה בדיוק אחרי שתרים **תמיר אשכנזי** כליה, נכנסה אשתו **רעיה** לניתוח בו תרמה את כלייתה < "בתחילה לא חשבתי לתרום, אבל אחרי שראיתי את ההשפעה של התרומה, לא הייתי מסוגלת להתאפק", היא מסבירה < ומה היה באירוע הצבאי שגרם לתמיר לדמוע?

אתו הרבה מאוד אשפוזים בבתי חולים ובבדיקות, וזה העלה לי מחשבות ותובנות על המרוץ של החיים, ועל אנשים רבים כל כך שנמצאים בעניינים הבריאותיים שלהם". בשלב הבא הוא התחיל להתנדב בארגון 'דידים' ואז צץ במוחו רעיון התרומה. "ראיתי שאצלי הכל טוב ברוך השם, והתחשק לי לעשות משהו בשביל אחרים", הוא מסביר. "זה גם היה אחרי שתהילה, אחות של רעיה, עברה תהליך לתרומת כליה, מה שהעצים אצלי את הרצון ודחף אותי לפנות ל'מתנת חיים'".

תמיר התחיל בבדיקות, וכבר לאחר זמן קצר יצרו אתו קשר מהעמותה ובישרו: "ישנו אדם בן 36, אב לילדים, איש קבע וקצין בצבא, שנראה שיכולה להיות ביניכם התאמה". "זה ריגש אותי מאוד", הוא מספר, "הרגשתי שאני תופס שתי ציפורים במכה אחת - גם תרומה, וגם אדם הנושא תפקיד חשוב כל כך בתרומתו לחברה. המשכתי בבדיקות ביתר שאת, עד שהגענו לבסוף לוועדה שאישרה את התרומה, וכך יצאנו לדרך".

תמיר לא הכיר את אביב לפני הניתוח, אך שלושה שבועות קודם לכן הוא התבשר בכך שנוולד לו בן, ונקרא בשם סמלי כל כך - 'עוז'. "מתאמת ההשתלות סיפרה לנו על הלידה, וזה שימח אותי באופן שאי אפשר לתאר", מציין תמיר, "לא הצלחתי להפסיק לחשוב על התינוק החדש שיזכה באבא שיתפקד שיגדל אותו בעזרת השם לאורך ימים ושנים. הרגשתי אושר כל כך גדול בכך שאני הולך לתרום לו כליה".

להפיץ טוב בעולם

בשלב זה מתערבת רעיה בסיפור, ומשתפת דווקא במה שהתרחש בניתוח של אחותה. "כפי שתמיר ציין קודם, אחותי גם כן התחילה תהליך לתרומת כליה", היא מציינת, "אך למרבה הצער קרה אצלה דבר נדיר ביותר, כאשר הכליה לא נקלטה אצל המושתל. כבר כשהגעתי לבקר אותה למחרת הניתוח הסתובבו שם הרופאים בפנים נפולות וציינו שנוצרה בעיה. זה קרה עוד לפני שתמיר התחיל את התהליך, והאמת היא שלא ממש הבנתי אותו. אמרתי לו: 'הרי אתה רואה

"שלום למלאך שלי,

גיליתי את מחלת הכליות בגיל 30. הופנית לנפרולוג, ואחרי הבדיקה הוא סיכם את המפגש בקצרה: 'אביב, אתה חולה במחלת אי ספיקת כליות סופנית'. בנקודה זו התחיל המסע שלי בזמן, והתחלתי להרגיש אחרת, להתמודד אחרת, וגם לחשוב על הגרוע מכל". במילים אלו פתח אביב את המכתב ששלח לתמיר אשכנזי, שהעניק לו את כלייתו.

אביב המשיך ותיאר את השתלשלות הדברים: "אחרי חצי שנה הוזמנתי למרפאה כחלק מהמעקב השגרתי, ובסיכום אמר לי הרופא: 'אביב תוך חמש שנים תידרש לעבור השתלת כליה'. לאחר מכן הוא שאל: 'השתלת לחפש תורם?' ואני מגמגם, לא מבין, מנסה לחבר מילה למשפט, שואל איך מחפשים, והרופא מסביר לי שיהיה עליי לפנות לבני משפחה או לחברים קרובים, ואם לא כן, הפתרון היחיד יהיה טיפולי דיאליזה".

במכתבו של אביב הוא המשיך ותיאר את תחושת הפרוודור החשוך, הלב שנעצר והעיניים שדומעות, כשהוא מצפה למלאך שיגיע וישיט לו יד. אלא שבאותו זמן, הוא לא העלה בדעתו שבצפונה של הארץ במושב שדה יעקב יש מישהו שמתחיל תהליכים לקראת תרומת כליה, שבסופו של דבר תיועד עבורו. שמו של התורם הוא תמיר אשכנזי.

רגעים של אושר

לשיחתנו עם תמיר, בה הוא מגולל את סיפור תרומתו, מצטרפת אשתו רעיה. גם מתוקף היותה "אשתו של..." אך גם מכיוון שהיא עצמה תרמה כליה, שנה בדיוק אחרי תרומתו של בעלה. "זה בכלל לא היה מובן מאליו", היא מדגישה, "כי דווקא כשתמיר תרם חשבת בליבי שאין סיכוי שאתרום גם כן".

הפעם הראשונה בה עלתה בליבו של תמיר המחשבה לתרום כליה, הייתה בתקופה בה הוא ליווה את אביו שעבר אירוע רפואי קשה, שבקבותיו הפך מאדם בריא לסייעודי ותלותי. "מכיוון שאנחנו מתגוררים על יד ההורים, זכיתי לעזור להם ולהיות הרבה עם אבא", הוא מספר, "לצער השתלשלות האירועים לא הפסיקה, ומצבו של אבא התדרדר מיום ליום. חווייתי

תרומה זוגית

"מרגע השחרור מבית החולים ועד היום אנחנו בקשר קרוב מאוד עם משפחתו של אביב", מספרת רעיה, "הקשר קיים גם בין ילדינו שהם בגילים חופפים, ואפילו עם ההורים של אביב ונחצי אחרי התרומה כבר נסענו למשפחה אחת. חודש וחצי אחרי התרומה כבר נסענו אליהם להדלקת נרות חנוכה, וזמן קצר לאחר מכן הם הגיעו אלינו לבת מצוה"

מה קרה לאחותי? בניגוד לזוגות אחרים שבדרך כלל תומכים מאוד זה בזה, אני לא התחברתי לכך בכלל. אבל בשלב מסוים הבנתי שזה כבר לא בידיים שלי ואין לי אפשרות לעצור את תמיר. זו התחושה שליוותה אותי עד לסיום התרומה."

רעיה גם מציינת שאילו היו אומרים לה בתקופה בה תמיר תרם, שיבוא יום בו תתרום גם היא, היא הייתה טוענת שאין סיכוי. אולם מה שבכל זאת שינה את דעתה היה כשהיא ראתה מה התרומה של תמיר חוללה אצל משפחתו של הנתרם.

"מרגע השחרור מבית החולים ועד היום אנחנו בקשר

קרוב מאוד עם משפחתו של אביב", מספרת רעיה, "הקשר קיים גם בין ילדינו שהם בגילים חופפים, ואפילו עם ההורים של אביב ונחצי אחרי התרומה כבר נסענו למשפחה אחת. חודש וחצי אחרי התרומה כבר נסענו אליהם להדלקת נרות חנוכה, וזמן קצר לאחר מכן הם הגיעו אלינו לבת מצוה."

"בנוסף, היה גם אירוע שהיה מבחינתי שיא השיאים, כאשר משפחתו של אביב ארגנה הכנסת ספר תורה בירושלים להודיה ולרפואתו השלמה. הם הזמינו אותנו למאורע וזה היה מרגש בצורה בלתי ניתנת לתיאור - רחובות שלמים בעיר נסגרו לרגל האירוע, וכאשר ספר התורה יצא לדרך, הראו לנו אביב וליאת אשתו שהם ציינו במקום המיועד להקדשות בספר התורה: 'להצלחת תמיר ורעיה אשכנזי'. זה ריגש אותי ממש, וכשאמרתי לליאת: 'לא ציפינו שתזכירו אותנו בספר התורה', היא הגיבה במשפט אחד: 'רעיה, את לא מבינה מה תמיר עשה'. המשפט הקצר הזה המחיש לי באופן המוחשי ביותר שגם אני רוצה להיות במקום הזה, גם אני רוצה לזכות להציל חיים."

על הצד הטוב ביותר

מהר מאוד התחילה רעיה גם כן בתהליך, שאצלה נמשך זמן קצר יותר מאשר אצל בעלה. אחרי שהיא סיימה לעבור בהצלחה את מסע הבדיקות, הגיע יום למחרת

הניתוח, בו היא פגשה לראשונה את דנה, אישה בת 42 ואמא לשני ילדים, שהייתה זו שקיבלה את כלייתה.

רעיה מציינת כי בניתוח שלה היה רגע מיוחד מאוד, כאשר אחותה הגיעה לבקר אותה מיד אחרי הניתוח ושאלה את המנתח אם הכל בסדר. "זיהיתי את הדאגה בקולה, כי היא ידעה שעלול חלילה להיות אחרת, שהרי במקרה שלה הכליה לא נקלטה, והנה ברוך השם הסיפור שלי הסתיים על הצד הטוב ביותר. באופן אישי אמרתי לאחר מכן לאחותי, שחלק גדול מהתרומה שלי וגם מהתרומה של תמיר, אנו חייבים לה, ואני באמת מרגישה כך."

חלפו כמה חודשים מהניתוח, רעיה שבה לחיים שגורתיים, וכעת היא מתכננת יחד עם דנה את המפגש המשותף שלהן. "אני ממש מצפה לו", היא מודה, "אני מרגישה שאני חייבת לפגוש אותה ולשוחח איתה, כדי להבין באמת מה עשיתי."

ואי אפשר שלא לשאול - מה אמרו הילדים שלכם על התרומה המשותפת?

רעיה: "יש לנו ארבעה ילדים - הגדולה בת 13 והקטן בן ארבע, כל אחד מהם הבין ברמתו. כשסיפרנו לבת הגדולה על דנה המושגת הזכרנו שיש לה שני ילדים שנושאים את הגן שגורם למחלת הכליות. הבת לא התבלבלה, אלא הגיבה מיד: 'אז אנחנו, הילדים, נתרום להם'. בכלל, הילדים שלנו מאוד שמחו, סיפרו על כך לחברים וקיבלו הרבה יחס מהסביבה, אבל אחרי שהתרגשות שככה, הסברנו להם דבר אחד: 'לתרום כליה זה חשוב מאוד, אבל זה עניין של פעם בחיים. מה שבאמת צריכים לזכור שלהיות טובים ביום-יום זה חשוב לא פחות, ואפילו יותר'."

ואילו תמיר מציין שאצלו הדברים תורגמו מהר גם באופן מעשי, כאשר הוא עבר בשנה האחרונה קורס חובשים באיחוד הצלה. "אני זוכה להציל הרבה חיים, ומרגיש בכך שליחות יומיומית", הוא אומר בסיפוק.

הישראלי היפה

תמיר תרם את כלייתו לפני יותר משנה, ובכל זאת לאחרונה הוא הרגיש את הסיפוק ביתר שאת. היה זה כאשר הוא הזמין לטקס בו קיבל אביב, המושגת שלו, דרגת סגן אלוף בצבא. "הוזמנתי להשתתף בטקס", מספר תמיר, "ושם הפתיע אותי אביב, כשהתברר שבאחד מהקורסים שהוא עבר באותה שנה, הוא נדרש לנאום בנושא 'הישראלי היפה'. הוא ניצל את ההזדמנות, וכאשר היה מול מאות אנשים, שיתף אותם בסיפור האישי שלו ובתרומת הכליה, כאשר הוא מקשר זאת למושג 'הישראלי היפה'. הוא נשא את הנאום מול מאות אנשים, חלקם משפחות שכולות וחלקם אנשים שכלל לא מכירים את נושא תרומות הכליה, וזה לא היה אצלם אפילו בת מודע."

"כשהגעתי לאירוע של העלאת הדרגה פגשתי את המפקדים ואנשי הצבא שליוו את אביב וכולם שמעו עליי והכירו אותי. הם לחצו לי את היד, סיפרו לי על התפעלותם מכך שבמשך השנה החולפת הספיק אביב לסיים תואר שני בהצטיינות, והודו לי שוב ושוב. האמת היא שלא הפסקתי לדמוע מהתרגשות. בעיקר נפעמתי כשאחד מהמפקדים סיפר לי שכאשר אביב היה על סף דיאליזה, הובהר לו כי אם יתחיל בטיפולים יהיה עליו להתפטר מהצבא. אלו היו רגעים בהם קלטתי בבת אחת את גודל העניין, וכשחשבת על הגיהנום שעוברים חולי הדיאליזה, והבנתי עד כמה שהכליה שלי עשתה פלאים, מצאתי את עצמי מודה לבורא עולם על הזכות העצומה שנפלה בחלקי, לשנות את החיים של אביב, של משפחתו, ושל האנשים הרבים והיקרים שסביבו."

דבר המושגת

רציתי לומר תודה...
חזרתי לחייך, חזרתי לאכול מאכלים שמונעתי מהם בעבר, חזרתי לחוש ערנית ועם כוחות, והכי חשוב - חזרתי לראות את המשפחה שלי מאושרת וראויה אחרי שנים של כך הרבה דאגה. תודה, רעיה!

דנה זכריאן-עמית

לחזור למסלול החיים

מחלה אוטואימונית קשה הובילה לקריסת כליותיו של נער צעיר, אלא שאז הופיע רופא השיניים ד"ר חן גולדנברג והחליט שברצונו לתרום כליו < "ברכנו יחד 'שהחיינו' והתחבקנו", הוא מתאר את הרגעים המעצימים

רועי היה בן 16 בסך הכל כאשר קיבל זימון לצו ראשון, ולהפתעתו התגלתה אצלו בבדיקות הרפואיות מחלה אוטואימונית קשה. ברגע אחד הוא הפך ממועמד לשירות ביטחון, לבחור חולה שנלחם על חייו, ולצערנו נאלץ עד מהרה להתרגל לטיפול דיאליזה מתישים בבית החולים, ובמשך תקופות מסוימות גם בבית. מנער תיכון נמרץ וחייכן הפך רועי לבחור חלוש ומודאג, שאינו יודע מה צופן לו העתיד, ובעיקר מבין שאם לא תימצא לו תרומת כליו, הוא עלול להמשיך במצב הזה במשך שנים רבות. ואז הגיע ד"ר חן גולדנברג, רופא שיניים ממצפה נטופה, שהחליט לתרום כליו, ובכך הביא אור עצום לחייו של רועי.

מעבר להרי החושך

"שמעתי לראשונה על תורמי הכליות לפני כמה שנים, דרך אחת החוברות של מתנת חיים", משתף חן, "התחושה הראשונה שלי הייתה: 'ואו, איזה אנשים מדהימים ונדירים'. זה היה נראה לי מעשה מעורר הערצה, אבל כביכול מעבר להרי החושך. אלא שככל שחלף הזמן הכרתי יותר ויותר אנשים במעגל הקרוב והרחוק שלי שתרמו, והתחלתי להבין שזה אפשרי. לפני כשלוש שנים התחלתי לחשוב ברצינות על האפשרות לתרום בעצמי, ומרגע שנכנסתי לתהליך חלפה פחות משנה עד שתרמתי". חן הוא כאמור רופא שיניים, מומחה לטיפול שורש. "אני מכיר חומרי הרדמה מקרוב ויודע בדיוק איך הם משפיעים על הגוף", הוא מבהיר, "ודווקא בגלל זה החששות מהניתוח לא הטרידו אותי. ככל שעיינתי בספרות הרפואית שדנה בנייתוחי תרומת כליו, הבנתי שהפרוצדורה בטוחה מאוד, וגם ההתאוששות טובה, ובסך הכל אפשר לחיות חיים מלאים וטובים אחרי התרומה. היה ברור לי שהתועלת בתרומה גדולה בהרבה מהסיכון, ובכלל, ראיתי את האנשים שהכרתי שתרמו כליו, כולם חזרו לחיים תקינים, ללא שום השפעה מיוחדת. לא חששתי, ונכנסתי לתהליך ממש בקלות. "בתחילת הדרך שיתפתי כמובן את אשתי", הוא מוסיף, "היא הייתה איתי בלבטים ובמחשבות, ועזרה לי להבין את

עצמי ולהחליט שאני מתקדם. כשהמשכתי בבדיקות שיתפתי מעגלים נוספים - את ההורים, הילדים וגם את החברים הקרובים, וכשהיה תאריך לניתוח כבר נפתחתי לגמרי וכל מי שהיה סביבי ידע שאני עומד לתרום".

חן מציין שהיה מפעים לשמוע את התגובות סביבו, שכולן היו מאוד מחזקות ומרגשות. "אני חייב לציין שדווקא במעגלים הקרובים היו כאלו שדאגו לי, העלו כל מיני שאלות וביקשו לדעת יותר על המשמעות של התרומה. זה עזר לי להיות שלם עם עצמי, להעמיק עוד ועוד בנושא, ולהבין עד כמה שאני באמת בטוח בכך שאני מעוניין לתרום".

והיו עוד שותפים לתהליך, אלו נציגי מתנת חיים. "בזכותם עברתי את התהליך באופן חווייתי ומלא בכיטחון", מציין חן, "הרב הבר זצ"ל ורעייתו הקימו דבר שלא היה כמוהו בעולם, הם ייסדו את הארגון ממש יש מאין ואני מעריך שלהם. זכיתי גם במלווה מקסים, תורם וותיק בשם אלי, שהיה איתי כל הזמן, הוא הכין אותי לכל בדיקה וועדה, הסביר מה עומד לקרות, נתן טיפים לפני האשפוז וגם במהלכו ולאחרי. הרגשתי גאווה גדולה להיות חלק מהדבר המדהים הזה ששמו 'מתנת חיים'".

"שהחיינו וקיימנו"

לאורך כל תהליך הבדיקות חן לא הכיר את רועי, המושל שלו, מאחר שלא סיפרו לו לפני התרומה למי הוא עומד לתרום, אלא רק ציינו שמדובר בבחור צעיר. "הפעם הראשונה שבה נפגשנו הייתה לפני הניתוח, בבית החולים", הוא מספר.

איך נראית כזו פגישה?

"זה היה ממש סמוך לניתוח. רועי הגיע אליי לחדר, יחד עם הוריו ועם אחותו הגדולה והמקסימה. ראיתי מקרוב איך שכולם עוטפים אותו ודואגים לו, זה היה מאוד מרגש. אני הייתי בחדר עם הוריי, אשתי והבנות הגדולות, ובאופן אישי הרגשתי שזה באמת הזמן הנכון ביותר להיפגש, שכן העובדה שראיתי למי אני עומד לתרום, נסכה בי הרבה כוח ועוצמה בכניסה לניתוח. "רועי ומשפחתו ליוו אותי ולפני שנפרדנו התחבקנו וברכנו יחד 'שהחיינו'. זה היה הרגע המרגש ביותר בעיניי, ולאחר מכן אני כבר לא זוכר הרבה. פשוט נשכחתי על המיטה, הובלתי אל חדר הניתוח, ובתוך זמן קצר הורדמתי".

ההתאוששות מהניתוח הייתה לדבריו ממש "לפי הספר". "הניתוח היה ביום רביעי, ובמוצאי שבת שוחררתי הביתה", הוא מספר. "עברו עליי כמה ימים עם כאבים וחולשה, אבל מיום ליום התחזקתי וכעת, כמעט חודש אחרי, אני מרגיש עדיין חלש, אך בלי כאבים בכלל, ונראה שהגוף כמעט חוזר לעצמו".

משפחה חדשה

במשך החודש האחרון התוודע חן לכך ש"נולדה" לו משפחה חדשה. "משפחתו של רועי מקסימה במיוחד", הוא מציין, "אנחנו שומרים על קשר הדוק, מדברים ומתכתבים כמעט מידי יום. אני גם משוחח עם רועי באופן אישי, וממש שמח לשמוע שהוא מרגיש הרבה יותר טוב. הכינו אותי לכך שלמושתלים קשה הרבה יותר להתאושש מהניתוח, ובכל זאת הוא כבר סיפר לי שהוא מתחזק, והעיקר, אין לו שום צורך בדיאליזה, ובסך הכל הוא מגיע לביקורות קצרות בבית החולים, שבהמשך לא יהיה צורך גם בהן. "האמת היא שאני עדיין לא מעכל לגמרי שתרמתי", הוא מוסיף, "אבל בכל פעם שאני עוקב אחר הצלקות שמתאחות, חולפת במוחי מחשבה על הכליה שלי שנמצאת אצל מישהו אחר, מאפשרת לו לחיות ולעשות כל מה שלא היה יכול לפני כן, ופשוט נותנת לו חיים".

דבר המושתל

רציתי לומר תודה...

"היה מרגש מאוד לקבל את הכליה ולחזור סוף-סוף לחיים. אין מילים שיוכלו להביע את תודתי על כך. אני מאחל לחן שיצב תמיד לבריאות איתנה, שיהיה מאושר ושיהיה לו חג שמח."

ממני, רועי."

הזוג המנצח

כשעפרה בן לזר תרמה כליה היא חוותה סיבוך גדול, אך זה לא מנע משמעון בעלה לתרום בעקבותיה < בשיחה משותפת הם מספרים על תהליך התרומה, הלבטים, המחשבות, וההבנה: "הכל מתגמד מול הצלת חיים"

”התורמת עם הסיבוך הרציני ביותר שהיה במתנת חיים”, זהו התואר המפוקפק שניתן לעפרה בן לזר, שתרמה כליה לפני כארבע שנים; “מהתורמים שעברו את התהליך באופן המהיר ביותר”, כך הוגדר שמעון בן לזר, בעלה של עפרה, שתרם כליה לפני כחודשיים. כן, אתם קוראים ומבינים נכון. עפרה חוותה חוויה לא פשוטה בעת תרומת הכליה, אך זה לא מנע מבעלה להחליט לתרום כליה, ואף לעבור את התהליך באופן מיטבי ואפילו מהיר במיוחד. מה באמת הוביל אותם לתרום, ואיך ייתכן שלא צצו חששות לפני התרומה השנייה? בשיחה מרתקת הם משתפים בסיפור התרומה הכפול שלהם, ובמסקנות המרגשות שבעקבותיו.

שתי מתנות

סיפורה של עפרה מתחיל כמו סיפורים רבים מאוד של תורמים נוספים. “במשך שנים נתקלתי בעלונים של מתנת חיים, ובכל פעם אמרתי לעצמי ש’אני רוצה להצטרף’”, היא מספרת, “אבל בכל פעם מחדש היה משהו אחר שמנע זאת ממני. ואז, באחד הימים שמעתי על חברה שצריכה תרומת כליה. באותו רגע החלטתי ששום תירוץ לא ימנע ממני לתרום, והתחלתי בשבילה את התהליך. עוד בזמן ביצוע הבדיקות נאמר לי שלמרות שאני מתאימה לחברתי ישירות, אולי אתרום בהצלחה, כדי שאדם נוסף יזכה בחיים חדשים. בסופו של דבר החברה קיבלה כליה מתורם אחר, אבל לי כבר היה ברור שאני ממשיכה את התהליך. הייתי עמוק בפנים ולא חשבתי לוותר.” עפרה המשיכה בבדיקות, ואז יצרו איתה קשר ממתנת חיים וסיפרו שיש אדם בשם איציק שזקוק לכליה ואשתו אינה מתאימה לתרום לו. “הם הציעו שאני אתרום לאיציק, ואילו אתי, אשתו, תתרום לנוצרייה מהגליל

שזקוקה אף היא לתרומה”, מסבירה עפרה. “האמת היא שבתחילה התלבטתי, שכן מלכתחילה הכי קל לתרום למישהו שדומה לנו ומהעם שלנו. אבל כמורה ומחנכת המלמדת גם היסטוריה, הרגשתי שדווקא בנתינה הזו שבעקיפין תגיע לאישה שאינה מהעם שלי, יש מימד נוסף. הרי לאחר השואה נשמעו כל כך הרבה טענות שאילו היו יותר חסידי אומות העולם שמצילים יהודים, המצב היה שונה לחלוטין, והנה כעת יש לי הזדמנות לעמוד בדילמה, ולבחור להתנהג בצורה שבה הייתי רוצה שינהגו בעם שלי. ככל זאת ביקשתי לקבל חותמת הלכתית, וכשהתייעצתי על כך עם הרב הוא אמר שאפשר לתרום ללא ספק, ואף ציין שיש כאן קידוש השם. כך הרגשתי שקיבלתי ‘שתי מתנות במחיר אחת’: גם הצלת חיים וגם קידוש השם. “לאחר התרומה שמתי לב לדבר מדהים - שמוותיהם של אתי ואיציק זהים לשמותיהם של חמי וחמותי - יצחק ואסתר, שנפטרו זמן קצר לפני התרומה. זה גרם לי להיות שלמה עם עצמי לגמרי, ולהבין שהכל מדויק מלמעלה.”

סיבוך לא צפוי

יום התרומה הגיע, וכאן מגיע הסיבוך הגדול של עפרה, שהחל בניתוח, אך התגלה רק לאחר מכן. “בשיחות שהיו לי עם תורמים שמעתי שוב ושוב על כך שאחרי הניתוח הבטן מתנפחת”, היא מציינת, “אבל אצלי הבטן התנפחה באופן קיצוני, חריג ומדאיג. העברתי בבית כחמישה שבועות, וכשראיתי שהדברים לא מסתדרים מאליהם, חזרתי לבית החולים והתברר שבעקבות דליפה בצינורית הלימפה, התמלא חלל הבטן בכמויות עצומות של נוזלים. עוד באותו יום אושפזתי והרופאים הכניסו נקז שהוציא כמות של ארבעה ליטרים מהגוף. אחרי הטיפול עדכנו אותי הרופאים שאני לא בסכנת חיים, אך צפויה לי פגיעה זמנית באיכות החיים, מכיוון שכדי לאפשר לצינוריות הלימפה להיסתם יהיה עליי לעבור לתזונה דלת שומנים

למשך פרק זמן לא ידוע. התחלתי להקפיד על תזונה דלת שומן, וכשראו שזה לא עוזר, העבירו אותי לתזונה דרך אבקה בלבד למשך כשבועיים. גם זה לא עזר, אז עברתי פרוצדורה בהרדמה שלא הועילה ואחר כך גם הזנה דרך הווריד למשך שבועיים נוספים. לבסוף הגיע מומחה מיוחד מחו”ל שביצע צנתור בצינוריות הלימפה שהוביל סוף-סוף לפתרון הבעיה. במשך כחודש נוסף המשכתי בתזונה הדרגתית ולאחר מכן חזרתי לתפקד כרגיל. למעשה תרמתי את הכליה בערב ראש השנה, אך רק בתחילת חודש טבת חזרתי באמת לשגרה.”

איך התמודדת במשך כל התקופה, פיזית ונפשית?

“בוועדה הפסיכולוגית שלפני התרומה שאלו אותי מי יסעד אותי אחרי הניתוח, והשבתי שבעלי יהיה איתי וגם ההורים יעזרו. ביני לבין עצמי גיחכתי על עצם השאלה. הרי ילדתי שבעה ילדים, אני יודעת מה זה התמודדות, ואסדר. בסופו של דבר התברר שלגמרי הייתי זקוקה לעזרת המשפחה, כדי שיחברו אותי להזנה דרך הווריד, יתלוו אליי ושכלל יעזרו בניהול הבית, כי לא היו לי הרבה כוחות. זה לא סתם שזכיתי בתואר של ‘התורמת שהיה לה את הסיבוך הכי רציני במתנת חיים’.”

יחד עם זאת, עפרה מדגישה כי מתנת חיים היא כמו קרן של אור בתוך ההתמודדות. “הרב הבר שמר איתי על קשר הדוק, דאג לי כל הזמן, שלח הודעות והתקשר כדי לדרוש בשלומי. בדיוק באותה תקופה חגגתי יום

הולדת, והוא שלח לי עציץ עם ברכה מהממת. הוא הדגיש שוב ושוב שהוא מתפלל עבורי, וגם ניסה לעזור לי מבחינה טכנית על ידי שיחות עם רופאים וכל מה שהתאפשר.”

ומה עם איציק, המושלת? איך הוא התאושש מהניתוח?

“מיד אחרי הניתוח ידענו שהכליה נקלטה, והוא החל בתהליך התאוששות. אני השתדלתי להסתיר ממנו ומאשתו את המצב, לא רצייתי שירגישו לא נעים. אחרי שלושה חודשים הם הזמינו אותי למסיבת ההודיה, ואז כבר הייתי אחרי הכל, כך שיכולנו כולנו לשמוח יחד. אגב, במסיבת ההודיה השתתפה גם הנוצרייה מהגליל, שאף היא החלימה וחזרה לעצמה לגמרי. היא אפילו הזמינה אותנו לביקור אצלה, בכפר.

“כשיצאנו מהמפגש הייתי מאוד נרגשת”, מוסיפה עפרה, “ובכמה הזדמנויות ששוחחו איתי על התרומה ציינתי שברור לי שגם אילו הייתי יודעת מראש את הסיכונים שצפויים לי הייתי תורמת, כי אני באמת מרגישה שהכל מתגמד מול הצלת חיים. אני לא בטוחה שכולם האמינו, אלא שאז החליט שמעון בעלי לתרום גם כן, והוכיח בכך עד כמה שהדברים מדויקים.”

להגיד תודה

“הסיפור שלי, בשונה מהסיפור של עפרה, קצר בהרבה”, מציין שמעון. “האמת היא שכבר בתחילת הדרך, כשעפרה ביקשה לתרום כליה לחברתה, אמרתי

עיגול לטובה

תרומה באמצעות 'עיגול לטובה' היא אחת הדרכים הגאוניות בהן ניתן לתרום לעמותות, מבלי להוציא על כך סכומים גבוהים ובלי להשקיע זמן או מחשבה

החלטתם לעגל לטובת מתנת חיים?

עם הצטרפותך לעיגול לטובה (30 שניות הרשמה), כל עסקה בכרטיס האשראי שלך בסכום שאינו עגול, "תתעגל" לטובת הקרוב ואותן אגורות יתרמו במלואן לעמותת מתנת חיים.

לדוגמא:

במקרה כזה ממוצע התרומה החודשי עומד על כ-4 ש"ח * 100% מהכסף יועבר למתנת חיים כתרומה * ניתן לראות את סכום התרומה החודשי בפירוט כרטיס האשראי * ניתן לבקש מ"עיגול לטובה" קבלה שנתית על הסכום שנתרם.

קל ופשוט: צלמו ושלחו את הטופס המצורף לווטסאפ 055-5516131

כן, אני רוצה לעגל לטובת מתנת חיים

שם מלא: _____ ת"ז: _____
כתובת מייל: _____ טלפון נייד: _____

חברת אשראי:

ישראל מקס אמריקן אקספרס ויזה כאל דינרס

4 ספרות אחרונות של מספר הכרטיס

ניתן לצרף מס' כרטיס אשראי, במקרה זה יש למלא 4 ספרות אחרונות של הכרטיס הנוסף בשוליים או בהודעה נפרדת

אפשר גם להירשם באתר מתנת חיים:

[/https://kilya.org.il/he/round-up-he](https://kilya.org.il/he/round-up-he)

או באתר www.round-up.org.il

או בטלפון *6360

זכרו: עיגול לטובתנו יאפשר לנו להגיע לעוד ועוד תורמי כליה פוטנציאליים, להעלות מודעות, ובכך להגדיל את מספר התורמים, כמו גם להמשיך לייצל את הליווי שלנו לתורמי הכליה ולמושתלים הרבים

שהתהליך יתבצע במהירות האפשרית. כך נרשמתי במהלך חג הסוכות וכשלושה חודשים לאחר מכן כבר הוכנסתי לניתוח".

שמעון מציין כי הודות לניסיון שרכשו בתרומה של עפרה, הוא הצליח 'לתקתק' את התורים והבדיקות. "רצתי מבדיקה לבדיקה", הוא מתאר, "ובכל יום של בדיקות דאגתי להיות הראשון, מה שאפשר לי להיבדק מבלי להמתין אפילו רגע. יצא שבחישוב הסופי שלי השקעתי 20 שעות בבדיקות ובוועדות הרפואיות עד לניתוח".

ולמי תרמת את הכליה?

"תרמתי לאב לשתי בנות מבאר שבע שחלה בגיל 20 באופן פתאומי והסתבר שכנראה יש לו מחלת כליות מולדת. תפקוד הכליות שלו ירד באופן דרסטי והוא היה כשבוע לפני דיאליזה".

ההתאוששות מהניתוח, לדבריו של שמעון, הייתה קשה יותר מכפי שהוא חשב. "תכננתי לחזור אחרי שבוע לתפקד כרגיל, והסתבר שזה לא פיקניק. בשבועות הראשונים עבדתי מהבית באופן חלקי, ולאחר כחודש כבר חזרתי לחיים תקינים, או כמו שאשתי אומרת: 'היו צריכים לשמור עליי שלא אשתולל'. גם אצלי הליווי של הרבנית הבר ומתנת חיים היה עוטף ומדויק".

"התרומה של שמעון הייתה עבורי סוג של חוויה מתקנת, מעין סגירת מעגל", מוסיפה עפרה, "היא המחישה לי שוב שכאשר נמצאים בתקופת התאוששות עם סיבוכים וכאבים, זה באמת ניסיון, אבל כשמכניסים את זה לפרופורציות של זמן מבינים עד כמה שזה זניח ביחס להתמודדויות של חולי הכליות. אחרי ששמעון תרם ניגשו אלינו הוריו של המושתל ממש בדמעות וסיפרו שהם נבדקו ואף אחד מהמשפחה לא יכול היה לתרום לו, וכל כך הודו. זה המחיש לנו את גודל המעשה".

ומה עם הילדים שלכם, איך הם חוו את התהליך?

עפרה: "לפני שאני תרמתי הם התרגשו מאוד. בדיוק הבת נשלחה מטעם המועצה האזורית בשומרון אל הפרלמנט האירופי כדי לספר איך זה להתגורר בשומרון, וכשהיא ציינה בנאום שלה שאמא שלה עומדת לתרום כליה, זה עורר התרגשות רבה. בתקופה בה התאוששתי מהניתוח לא היה לילדים קל, אבל מהר מאוד הם שכחו, וכשמעון החליט לתרום הם תמכו בו ושמחו מאוד".

"כעת שואלים את הילדים שלנו מתי הם יתרמו", מעיר שמעון, "בשלב זה הם עדיין צעירים, אבל את ההשפעה המשפחתית של התרומה שלנו אפשר לראות גם באופן מורחב יותר. יש לי אח ואחות שתרמו כליה, ולא בטוח שהם האחרונים".

לה שאני גם מוכן לתרום. אחרי ההסתבכות של עפרה, היא שאלה אותי: 'נו, ומה אתך?' והתגובה שלי הייתה: 'אנחנו את שלנו כבר עשינו'".

אז מה בכל זאת קרה?

"חלפו כמה שנים מהתרומה, שבמהלכן היה לנו קשר עם לא מעט תורמים. שמענו את הסיפורים של כולם והבנו שהסיכוי של עפרה היה באמת נדיר, והסיכוי שהוא יקרה שוב נמוך מאוד. בפרט שמאז המקרה חודדו מאוד הנהלים בבית החולים. אז חשבתי על כך שבאמת אין סיבה שלא אתרום".

ובכל זאת, הוא מציין שהיו גם לבטים. "התחושה שלי הייתה: טוב לך היום, יש לך משפחה מקסימה, ילדים נהדרים, עבודה טובה, למה אתה צריך לקחת על עצמך כזה דבר? בפרט שכבר תרמתם כליה אחת. אבל מתוך זה הגעתי למסקנה שדווקא בגלל שהחיים שלנו טובים, זו הדרך להגיד תודה לקב"ה על כל הטוב והשפע שהוא נתן לנו".

בראש השנה האחרון התגבשה אצל שמעון ההחלטה הסופית, והוא החליט שהוא "הולך על זה בכל הכוח". "אבל אני אדם חסר סבלנות", הוא מעיד על עצמו, "לכן הודעתי למתנת חיים שאני תורם בתנאי אחד:

יאיר אורבך,
 הקומיקאי
 המפורסם, החליט
 לתרום כליה
 ומאותו רגע עבר
 מסע של שנתיים
 עם הרבה תובנות
 מעצימות < למרות
 ההתאוששות
 המורכבת וימי
 העבודה שהחסיר
 הוא בטוח: "נתתי
 לעצמי מתנה"

הקומיקאי הרציני

כשיאיר אורבך החליט לתרום כליה הוא שמע סביבו לא מעט את השאלה: "אתה תורם בצחוק או ברצינות?" וזה לא פלא. אחרי פעילות של כמעט שני עשורים כקומיקאי ותסריטאי, מתחבר אליו ההומור באופן ישיר. אבל כשמדברים על תרומת כליה, הופכת השיחה אתו להיות רצינית לגמרי.

"בשנה האחרונה חלו שני שינויים משמעותיים בחיי, מציין אורבך, "בגלל בעיות בגרון פרשתי מההופעות ואני לא מופיע עוד. בנוסף, דווקא מפני שאני מתעסק כיום יותר בתחום הניהולי ואין לי לוי" צפוף מלא בהופעות, פיניתי את הזמן כדי להעניק לעצמי מתנה לרגל גיל 40 ולתרום כליה."

"מי זה? מי זה?"

"אל תשאלו אותי מתי החלטתי לתרום, כי אני באמת לא זוכר את הרגע המדויק", מבקש יאיר, "זה גם לא באמת חשוב. כי במשך כל השנים האחרונות שמעתי סביבי לא מעט על אנשים שתרמו וגם הכרתי כמה מהם מקרוב. בשלב מסוים החלטתי להתעניין וללמוד על הנושא, והרצון הבשיל אצלי בהדרגה. בסופו של דבר אמרתי לעצמי שבמקום להתלבט כדאי לי פשוט לפנות למתנת חיים ולבדוק אם זה בכלל רלוונטי. כך השארתי את הפרטים ויצאתי למסלול של בדיקות שנמשך כשנה והסתיים בחדר הניתוח, ביום המרגש ביותר בחיי. אני זוכר איך מורידים אותי לחדר הניתוח, בעוד שאני מרגיש את הדמעות ממלאות את העיניים, מהתרגשות גדולה, אולי גם מפחד. אלו היו רגעים בלתי נשכחים."

שיתפת אנשים סביבך בכך שאתה עומד לתרום?

"לאורך כל הדרך לא שיתפתי אף אחד, מלבד אשתי שסיפרתי לה על כוונתי כבר מההתחלה. היא נשמה עמוק, אבל זה עבר לה, וכך התקדמנו יחד. ככל שהתקרבותי לניתוח הרחבתי את מעגל השיתופים. כחודש לפני התרומה סיפרתי להורים שלי ולילדיי, בהמשך סיפרתי לחברים, ולאחר מכן הסברתי לעובדים שלי על התהליך שאני עומד לעבור. מלכתחילה ביקשתי ממתנת חיים לקבוע את הניתוח לחודש ספטמבר, שהוא זמן רגוע יחסית אצלי בעבודה, הסברתי לעובדים על מה הם צריכים לקחת אחריות, והבטחתי להשתדל להיות זמין ככל שאוכל. ברור שזה לא היה פשוט, אבל העמדתי הכל בפרופורציה ובסדרי עדיפויות. הרי אני בא להציל חיים, ומוכן לשלם על כך את המחיר."

למי תרמת את הכליה?

"לאורך תקופת הבדיקות הועלו כמה שמות שהוחלפו זה בזה וחלקם נפסלו, עד שלבסוף נאמר לי באופן סופי שאני עומד לתרום לגבר נשוי בשנות השלושים לחייו, אב לילדה, המתגורר ברעננה. אלו הפרטים היחידים שידעתי עליו. הרופאים אמרו לי לאחר הניתוח שההתאמה בינינו היא ממש 'כמו אחים', ואני מאוד שמח בכך. בפועל נפגשנו רק שלושה ימים אחרי הניתוח, ואז התברר שהיינו חדר על יד חדר במחלקה, מבלי שידענו."

איך נראה כזה מפגש?

"מלכתחילה הבהרתי למתאמת ההשתלות שאם המושגת רוצה להיפגש, אז בשמחה, ואם לא - גם כן בשמחה. אני אזרום עם רצונותיו. ביום השלישי לאשפוז הגיעו אליי

רופאים והודיעו שהם מארגנים מפגש וביקשו שאהיה מוכן בשעה אחת בצהריים. כמוכן שהתרגשתי והתכוננתי, אלא שהשעה אחת הגיעה ואף אחד לא נראה בפתח. בינתיים ביקשו ממני ללכת לבדיקה כלשהי, וכשחזרתי בשעה שלוש ראיתי את אשתו של המושגת יושבת מחוץ לחדר בו אושפזתי. היא זיהתה אותי, וכששאלתי אותה אם להיכנס היא סימנה לי שבעלה אכן בפנים. מכיוון שהוא היה מאחורי וילון לא ראיתי אותו בתחילה, וכדי להפיג את המתח צעדתי לעברו כשאני שר: 'מי זה? מי זה?', ואז נפגשנו. נוצרה בינינו שיחה מרגשת של בערך רבע שעה ולאחר מכן נפרדו דרכינו, והפעם הבאה בה התראינו הייתה רק כמה חודשים לאחר מכן."

"לא מתאים לכולם"

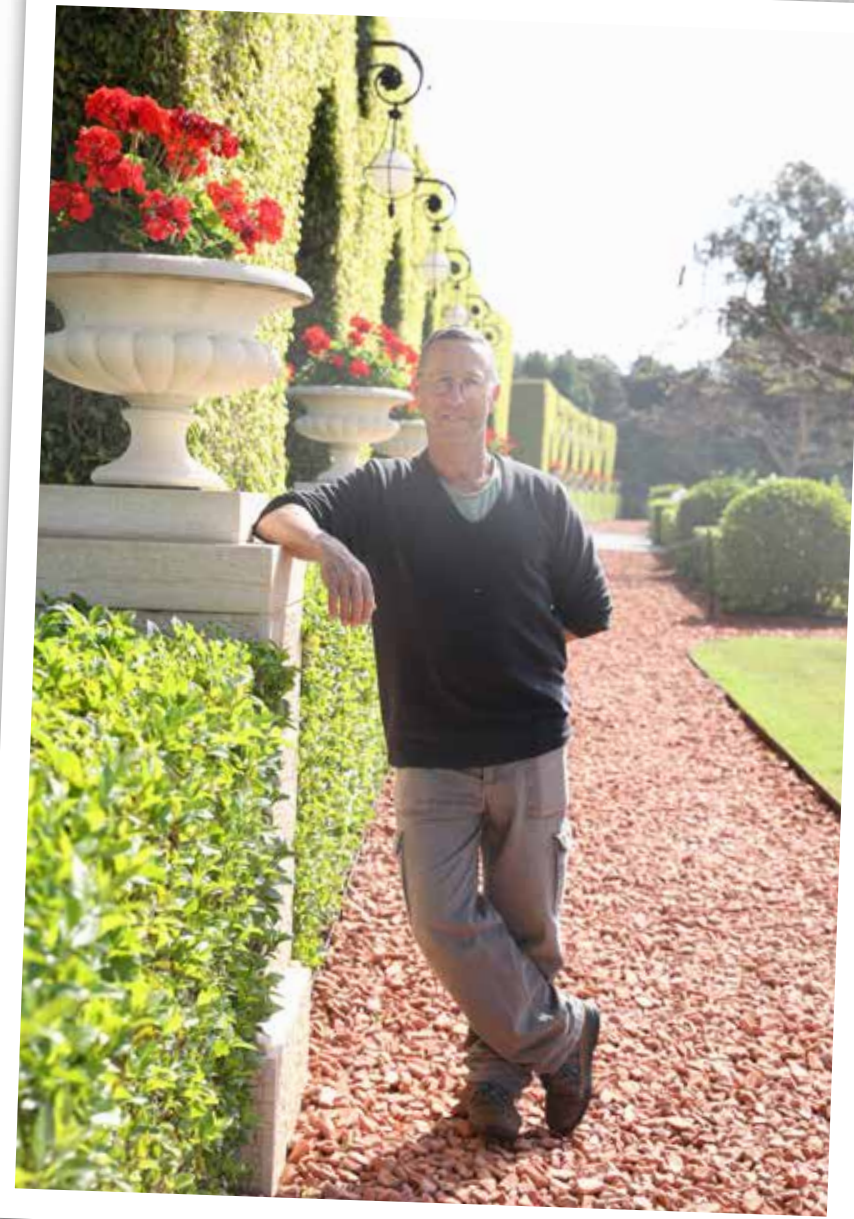
המושגת שקיבל את כלייתו של יאיר הוא כאמור גבר בשנות ה-30 לחייו. מחלת הכליות התגלתה אצלו במפתיע בגיל 26 ומאז הלך מצבו והתדרדר, עד שהוא נאלץ להתחיל לפני כשנתיים טיפולי דיאליזה. "מדובר באדם צעיר, ממש בתחילת החיים, עם אישה וילדה קטנה", מבהיר יאיר, "מיותר לציין שזה ניסיון ממש לא קל. לשמחתי, כשנפגשנו כמה חודשים לאחר התרומה, שמעתי ממנו שהוא חזר לעצמו כמעט לגמרי. אמנם יש לו ירידה מסוימת במערכת החיסונית והוא עדיין בשלבי החלמה, אבל הוא כבר חזר לעבודה ומתחזק מיום ליום. המפגש שלנו התקיים אצלי בבית, וכשישבנו, אכלנו ושתינו יחד, הרגשתי שחולפת בי צמרמורת מהמחשבה על כך שאלו פעולות כה פשוטות, אבל הן לא יכלו לקרות אם לא התרומה."

ואיך הייתה ההתאוששות שלך?

"ההתאוששות נמשכה לא מעט זמן. הגוף שלי כנראה לא שמע את הסיפורים על אלו שחוזרים מהר מאוד לשגרה, והתחיל להראות סימני התאוששות ראשוניים רק אחרי חודש וחצי. באותו שלב ניסיתי להגביר הילוך, אלא שהגוף אותה לי שזה מוקדם מידי. רק לאחר שחלפו כארבעה חודשים מהתרומה, הגיעה סוף-סוף ההחלמה המהירה. כיום אני נמצא חצי שנה אחרי הניתוח וברוך השם חזרתי לעצמי לגמרי, אבל ניתוח זה ניתוח, וקשה לי עם זה שלפעמים אנשים הופכים אותו למשהו פשוט ששוכחים ממנו לאחר כמה ימים."

ואי אפשר שלא לשאול, יש לך ביוטיוב סרטונים עם יותר מ-100 אלף צפיות ואלפי עוקבים ברשתות החברתיות. לא חשבת ליידיע את כולם בכך שתרמת כליה?

"האמת היא שלא. אמנם כתבתי פוסט ברשת מיד אחרי שתרמתי, אבל מאז לא הזכרתי שוב את הנושא. אני פחות אוהב לדבר על התרומה שלי, וגם לא דוחף אחרים לתרום, כי לדעתי מדובר במעשה מאוד אישי, ומי שזה באמת מתאים לו עוד ירגיש את זה בבוא היום ויתרום בזמן שנכון לו. יחד עם זאת אני חייב לציין את מתנת חיים המקסימים, שליוו לאורך הדרך והעניקו הרגשה כל כך תומכת וטובה. הלוואי שיזכו להיות שליחים טובים כדי לחסל את רשימת ההמתנה, ושלא יישארו עוד אנשים שזקוקים לתרומת כליה."

במהלך ריצה שגרתית התוודע פול בנימין לאפשרות לתרום כליה, ומאותו רגע העמיד זאת בראש סדר העדיפויות < "רציתי לתרום, אבל רק כשהכרתי את המושתלת שלי, הבנתי שהצלתי חיים", הוא מספר בהתרגשות

"אני נמצא כעת שלושה חודשים ויומיים אחרי תרומת הכליה", מציין פול בנימין בעת שאנו משוחחים, ומדגיש את המילה "יומיים". "אני סופר כל יום מאז התרומה, מאז שהתחילו החיים החדשים שלי ושל האישה שזכיתי לתרום לה", הוא מסביר. פול הוא גנן במקצועו, מתגורר בקיבוץ בית רימון שבצפון, נשוי באושר ואב לחמישה. בשנת 1987 הוא עלה לארץ מסידי שבאוסטרליה, אחרי שירות צבאי מלא ושנים של עבודה בקיבוץ הוא התחיל לעבוד כגנן בגנים הבהאים בחיפה. "במקביל לכך השתדלתי לתת ולתרום משלי בכל תחום שהתאפשר לי", הוא מספר, "אם זה בנושא העלייה, אם בשירות צבאי ואם בעבודה קהילתית, בבית וגם בחוץ. ברוך השם קיבלתי משמיימתנות ויכולות, ואני משתדל לנצל אותן כדי לפזר את הטוב בכל מקום ולעזור לכל מי שצריך".

כליה משפחתית

לפני יותר משנה יצא פול לריצה משותפת יחד עם חבריו לקבוצת הריצה של היישוב. "במהלך הריצה סיפר לנו אחד מהחברים על כך שהוא תרם כליה, וזה הדדים אותי ממש", הוא מציין, "כי ראיתי אותו רץ בכושר רב, וגם ידעתי שהוא נשוי ושיש לו ילדים קטנים בבית. חשבתי לעצמי שאם הוא עשה את זה, אז גם אני יכול".

לא חששת?

"האמת היא שממש לא. כבר לפני כמה שנים חתמתי על כרטיס אדי ואני תורם בקביעות דם וטסיות לבנות, אני גם רשום במאגר לתרומות מח עצם של עזר מציון ומתפלל שיבוא יום בו אזכה לתרום מח עצם. תרומת כליה נראתה לי כמו חלק ישיר מהפעילות הזו. כשהתעניינתי אצל חברי על התהליך, הוא הסביר לי שהבדיקות מעמיקות והעלה חשש

שלא אצליח לעבור אותן בגלל שאני כבר בן 54, אבל לא נבהלתי. חשבתי לעצמי שדווקא בגלל שיש בדיקות רפואיות רבות, אוכל לדעת בוודאות אם אני יכול לתרום, ואם יינתן לי אור ירוק מבחינה רפואית, אז למה לא? כך נרשמתי דרך מתנת חיים ועברתי שלב אחרי שלב, עד שהגיע היום בו קיבלתי את שיחת הטלפון מענת, מתאמת ההשתלות בבלינסון.

"ענת אמרה לי כך: 'פול, אתה אדם בריא בצורה בלתי רגילה, התקבלת לתרומה'. השיחה הזו העניקה לי זריקת מרץ. לשמוע שבורכתי בבריאות גדולה זה הדבר המדהים ביותר שיש והיה ברור לי שמשמיימים רוצים שאחלוק מהבריאות הזו גם לאחרים".

אגב, פול מציין כי במהלך הבדיקות הסתבר לו דבר מעניין. "שמעתי מכמה רופאים על כך שדווקא בגיל שלי הכי מומלץ לתרום, כי רוב המחלות מתפרצות בגילים מוקדמים יותר, וקיים סיכוי גדול שאם לא התפרצו עד היום, הן גם לא יתפרצו בעתיד. גם מבחינה טכנית זה התאים לי, שכן הילדים גדלו והבית נרגע, כך יכולתי להקדיש יותר זמן לבדיקות ולתרומה".

יחד עם זאת מבקש פול להדגיש: "כבר מתחילת התהליך הרגשתי שאני לא תורם את הכליה שלי, אלא זו תרומה של כל המשפחה, בדיוק כמו שאמר לי רופא המשפחה שלי וזה אותי: 'הכליה לא רק שלך אלא של כולם, כי אתה האבא, ואם חלילה יקרה לך משהו זה ישפיע על כולם'. צעדתי אל המסע הזה כשאני מגובה באשתי ובילדיי שכולם נתנו לי את ברכת הדרך. בפרט אשתי שהייתה שותפה מלאה לכל אורך התהליך, ובמיוחד לאור העובדה שגם היא חוותה אבא שהיה חולה ומטופל בדיאליזה, ונפטר בגיל 54. כעת זו הייתה מעין סגירת מעגל, כאשר המושתלת קיבלה את הכליה בגיל 50. חמי לא זכה ללוות את אשתי בפרקים חשובים בחייה, והמושתלת תזכה בעזרת השם ללוות את ילדיה ותהיה שותפה מלאה לשמחות שלהם".

להציל את רווית

לאורך כל תקופת הבדיקות נאמר לפול שהוא עומד לתרום לאדם מסוים, אלא שממש ערב התרומה יצרו איתו קשר ממתנת חיים וסיפרו שאותו אדם חולה מאוד ולא יכול לקבל את התרומה שלו.

"זה היה עבורי משבר גדול", הוא מודה. "אשתי מספרת שממש בכיתי מרוב תסכול, כי לא יכולתי להמתין לחולה עד שיכריא, שכן אני גנן ורציתי לתרום דווקא בחורף כשיש גשם ופחות עבודה. בסופו של דבר יצרו איתי קשר ממתנת חיים והבטיחו לי שימצאו תורם אחר שמוכן לתרום במקומי לאותו חולה ברגע שיתחזק והכל יהיה

בסדר. מהר מאוד הם גם מצאו עבורי את רווית, שהפכה להיות חלק ממני תרתי משמע. רווית הייתה אישה בריאה לגמרי, אך באמצע החיים תקפה אותה מחלה אוטואימונית שפגעה לה בכליות ובעקבות כך היא טופלה במשך שלוש שנים בדיאליזה.

"רווית ביקשה לפגוש אותי עוד לפני התרומה, וכך נפגשנו ביום הניתוח בבית החולים, שעה בלבד לפני הניתוח. רווית הגיעה עם כל המשפחה שלה, ואני באתי עם אשתי. אין לי מילים כדי לתאר את ההתרגשות שהייתה בחדר. אמא של רווית אמרה לי: 'אתה מחזיר לנו את הבת שלי', ובעלה אמר: 'אתה מחזיר לי את אשתי ומחזיר לילדים שלנו את אמא שלהם'. זה המחיש לי עד כמה שלא מדובר בהצלת חיים של אדם בודד, אלא של תא משפחתי גדול ורחב.

"גם כיום, לאחר התרומה, אני שומר על קשר הדוק עם רווית ומשפחתה. בכל פעם שאנו משוחחים היא מספרת לי שהיא מרגישה שהיא חיה חיים אחרים, בלי דיאליזה. זה כל כך משמח אותי ועושה לי ממש טוב על הנשמה".

"חזרתי לעצמי בגדול"

לאחר שהסתיים הניתוח הובל פול למחלקה, וכעבור יומיים ביקרה אצלו הרבנית הבר שבאה לדרוש בשלומו. "זו הייתה הפעם הראשונה בה פגשתי את הרבנית, כי קודם לכן רק שוחחנו בטלפון", הוא מספר, "היא אישה כל כך שקטה ועדינה, אך מלאה באנרגיה, בשמחת חיים ובעשייה. היא גם דיברה איתי בערב שבת שלפני הניתוח וחיזקה את כולנו מאוד, היא גם ביקשה את השם העברי שלי כדי להתפלל עליי. בבית החולים התעניינה הרבנית במצב ורצתה לדעת בדיוק איך עבר הניתוח ומה חווית. הרגשתי כאילו יש כאן מלאך שדואג לי".

ואיך הייתה ההתאוששות?

"התאוששתי בסדר גמור, מלבד העובדה שכנראה התאמצתי יותר מידי בהתחלה, מה שהוביל לכך שאושפזתי ביום העשירי עם דימום פנימי, מה שנחשב לסיבוך קטן שנלקח בחשבון. אני חייב לציין שהיחס בבלינסון היה יוצא מן הכלל - הכניסו אותי למחלקה כאילו הייתי נשיא ארה"ב, פתחו לי חדר בידוד מיוחד ובתוך עשר דקות כבר היו סביבי המנתח ומנהל המיון. מיד לאחר מכן עברתי בדיקת סי.טי ובתוך כמה דקות כבר הגיעו התוצאות שהראו שהמצב תקין ויש צורך רק בהשגחה ומנוחה. היחס הזה ממש הדדים אותי, חזרתי הביתה כשאני נפעם, ומאז הכל עבר חלק, נחתי קצת והתאוששתי, ואחרי כחודש חזרתי להתעמל. חודשיים אחרי הניתוח כבר רצתי עשרה קילומטרים בפחות משעה, מה שהוכיח לי שחזרתי לעצמי, ובגדול".

דבר המושתל

רציתי לאמר תודה...
פול הוא המלאך שהציל את חיי, ואני מאחלת לו בריאות איתנה ואריכות ימים.
תודה ענקית מקרב אל!

רוית ביטון

כבר שנים שבתיה בשארי עובדת כמנהלת השכלה בהוסטל לנערים פורעי חוק. סדר היום שלה עמוס מאוד, כאשר היא דואגת לתכני הלימוד שלהם, ואחראית על כך שבנוסף לתהליך השיקום שעוברים הנערים, בשל הצו הפלילי שקיים נגדם, הם יוכלו ללמוד ואף להוציא תעודות בגרות. בנוסף, יש לה משפחה ברוכה וחיים עמוסים, ובכל זאת היא הרגישה לפני כשלוש שנים שהיא מחפשת משהו מעבר לשליחות היומיומית. "העבודה שלי תמיד ממלאת אותי בהמון סיפוק", מסבירה בתיה, "ובכל זאת, היא עדיין עבודה שגרתית. חיפשתי לעשות משהו מעבר לזה, שיעניק לי בסופו של יום תחושה שהוספתי טוב לעולם. זוהי הסיבה שכאשר הגיעו אליי סיפורים על תורמי כליות וקראתי את העלונים של מתנת חיים התחברתי מאוד לרעיון. זה לא שידעתי באופן מידי שאתרום, אבל משהו בלב רצה מאוד לעשות זאת". במשך כשנתיים ליוותה את בתיה המחשבה על כך, וכשנודע לה על פטירתו של הרב הבר זצ"ל היא חשה

בצער עמוק שמעולם היא לא חשה כמותו קודם. "לא הכרתי את הרב הבר, מעולם לא נפגשנו, אבל באותו יום הרגשתי באופן ישיר שאני חייבת לתרום, ושאינן שום אפשרות נוספת. כבר למחרת התחלתי לקדם את הבדיקות בקצב מהיר ובלי להתמהמה".

התאריך המושלם

ארבעה חודשים בלבד אחרי שהתחילה בתיה לעבור את הבדיקות היא סיימה את התהליך, אלא שדווקא אז הגיעו העיכובים, שכן התאריכים שהוצעו לה עבור הניתוח לא התאימו. "בתחילה הוצע לי לעבור את הניתוח בחג הפורים, וכמוכן השבתי שזה לא בא בחשבון, הרי אני מארחת בחג חמישים אנשים, ואין שום אפשרות שאתפנה לכך. אחר כך הציעו לי לעבור את הניתוח בערב פסח, אך היה ברור שלא ייתכן לנטרל אותי מהניקיונות ומהאירוח, לאחר פסח חגגנו בר מצווה לבן שלנו, ואז הגיעו החופש הגדול והחגים. כך נוצר מצב שבו רציתי לתרום, אך לא מצאתי שום תאריך מתאים כדי לעבור את הניתוח".

ואז, בערב חג החנוכה, קרה דבר בלתי צפוי: "הוחלט להעביר את ההוסטל שבו אני עובדת למקום אחר, ובשל כך יצאתי יחד עם כל הצוות להפסקת עבודה של חודשיים", מציינת בתיה, "פתאום הבנתי שמשמיימים העניקו לי חודשיים חופשיים שיכולים להתאים בדיוק לתרומה. עוד באותו יום יצרתי קשר עם 'מתנת חיים' והודעתי: 'התפנו לי חודשיים, ואני זמינה כדי לתרום'". לקראת סיום השיחה הוסיפה בתיה את השאלה: "אני משערת שהאדם שהייתי אמורה לתרום לו כבר הסתדר וקיבל כלים, אז כמה זמן ייקח לכם למצוא לי מישהו אחר?"

לתשובה של מתנת חיים היא לא פיללה. "לא מצאו לו תורם, הוא עדיין מחכה לך", נאמר לה. קולה של בתיה נשנק כשהיא מספרת על כך: "זה היה כל כך מרגש, פתאום הבנתי שבורא עולם החליט שהכליה שלי אמורה להגיע דווקא לאותו אדם, והוא עדיין יושב ומחכה. מכיוון שהמושתל לא השתנה, לא הייתי צריכה לחזור על אף אחת מהבדיקות, אלא רק לעשות כמה השלמות קטנטנות".

בתיה עוצרת לרגע, ומציינת בהתפעלות: "אני יודעת שב'מתנת חיים' הרגישו שכביכול נעלמתי להם במשך חודשים, שכן הבדיקות הסתיימו ולא עשיתי שום דבר כדי לקדם את הניתוח. בכל זאת הם לא התקשרו לשאול מה קורה עם התרומה שלי ולא לחצו. אפילו בפעמים שבהן פניתי מיוזמתי לברר, הם חזרו על המשפט: 'מתי שתחליטי - תעדכני אותנו'. ההתייחסות הזו הייתה מבחינתי הדבר הנכון ביותר, והיא גם המחישה לי בסופו של דבר שאני תורמת את הכליה מתוך רצון אמיתי ולא מתוך דחף חיצוני". בתוך שבועות בודדים היא כבר מצאה את עצמה מובלת אל חדר הניתוח, נפרדת מבעלה, ונשארת על מיטת הניתוחים, רגע לפני שמסיכת ההרדמה מוצמדת לפניה. "אלו היו רגעים מלאים ברוממות הרוח", היא נזכרת, "הייתי רגועה מאוד, מלווה בתחושה פנימית שאני עושה משהו נכון וטוב. ברגעים האלו, שבהם הייתי רק עם עצמי, הרגשתי שאין שום דבר שמפריד ביני לבורא עולם, אלו היו רגעים גדולים, מתוך מקום הכי נקי ואמיתי".

חיים עם רגש

האדם שזכה לקבל את כליותיה של בתיה הוא קצין

משטרה לשעבר, בן 72 מאזור הקריות. "הוא סיפר לי שבמשך שנים הוא חסך כסף כדי לצאת עם אשתו לטיול גדול לקראת גיל 70", מספרת בתיה, "ובדיוק כשאשתו יצאה לפנסיה וקיבלה את הקצבה, התגלתה אצלו מחלת כליות קשה, ובמקום להגשים את החלום, הוא נאלץ להתאשפז בכל יום מימות השבוע, חוץ משישי ושבת, לצורך טיפולי דיאליזה. כך במשך השנה וחצי האחרונות".

ומתי נפגשתי לראשונה?

"האמת היא שבערב הניתוח רצו להפגיש בינינו, אבל אני סירבתי. לא רציתי שהוא ייכנס לניתוח בתחושה שהוא כביכול חייב למישהו משהו, אבל למחרת הניתוח נפגשנו באופן ממש מפתיע. קיבלתי הוראה להסתובב במחלקה מידי יום עשרה סיבובים, לצורך ההחלמה והשיקום, ובאחד הסיבובים, כשאני צועדת באיטיות עם עמוד האינפוזיה, יצאה מהחדר הסמוך אישה מבוגרת ושאלה אם קוראים לי בתיה. כשהשבתי בחיוב היא שאלה אותי: 'תוכלי להיכנס רגע?' אפילו אז לא קלטתי, חשבתי שאולי היא צריכה עזרה עם אחד המכשירים. נכנסתי לחדר, ואז גיליתי את בעלה - הנתרם שלי. זה היה מפגש מאוד מרגש. ישבנו ושוחחנו זה עם זה, ערכנו היכרות קצרה וכל אחד סיפר לשני את סיפור חייו. הכרתי אדם יקר, ואני מאושרת שזכיתי להיות השליחה כדי להציל את חייו ולעזור לו להרגיש טוב יותר, מבלי להזדקק לטיפולי דיאליזה האיומים". בנוגע להתאוששות מציינת בתיה שהיא זכתה בהתאוששות קלה בהרבה משל אחרים. "משככי הכאבים עזרו לי מאוד וכבר מההתחלה לא הרגשתי בכלל כאבים, אלא רק חולשה גדולה שריתקה אותי למיטה. אבל מיד אחרי השבוע הראשון כבר התחלתי להרגיש בכל יום מחדש איך הכוחות חוזרים אליי בהדרגה. כל יום היה טוב יותר מהיום הקודם, ממש בלי השוואה. שבועיים אחרי התרומה כבר חזרתי לרוץ חצי שעה ביום. זה היה מדהים מבחינתי". בתיה מציינת כי כיום, כשלושה חודשים לאחר התרומה, היא חשה שחייה שבו לגמרי למסלולם, ובכל זאת הם שונים לגמרי מכפי שהיו. "התרומה הוסיפה לי הרבה חיבור לקב"ה, ובעיקר היא הוסיפה לי רגש", היא מציינת. "מכיוון שאני מאמינה שכל שיש לנו יותר רגשות אנו יותר מחוברים לחיים, אני מרגישה שהחיים שלי פשוט התעצמו".

דבר המושתל

רציתי לאמר תודה...

נולדתי מחדש לאחר ארבע שנים של הוותה ופלוס שנים של דיאליזה במשך ששה ימים בשבוע, שמונה שעות ביום. הייתי מנותק מהעולם, והלכות המלכה והגיבורה האמיתית בתיה נולדתי לחיים חדשים. כעת אני יכול להיות עם הילדים והמשפחה, וכבר רואה את האור בקצה המנהרה. אני וכל משפחתי מצדיקים לבתיה ולעמותה שגשה עבודת קודש. תודה!

יחזקאל אוסולו

מה עובר על קצין משטרה שחוסך כל חייו כסף כדי לצאת לטיול בגיל 70, ובדיוק אז מגלה שהוא חולה במחלת כליות חמורה? בתיה בשארי שתרמה לו כלים, משתפת: "זכיתי להיות שותפה להצלת חיים, זו תחושה עילאית"

תרומה עם רגש

הכל נשאר במשפחה

יאיר רחמים ביקש "לתרום כליה לאדם שהוא לא מכיר", אלא שאז התברר שיש אישה חולה ביישוב שבו הוא מתגורר. באותו רגע הוא לקח על עצמו את המשימה: לתרום לה לפני שתיאלץ לעבור דיאליזה

לפני כתשע שנים הופתע יאיר רחמים, כשנודע לו שאחיו הגדול עומד לתרום כליה. באותם ימים נושא תרומת הכליות היה עדיין בראשיתו, כאשר האח היה בערך התורם ה-170 דרך מתנת חיים. "הופתעתי מאוד, חששתי לאחי, ויחד עם זאת גם הרגשתי קנאה בלתי מוסתרת", מספר יאיר. "כשראיתי את התהליך שעבר על אחי, הרצון לתרום הלך וגדל. רציתי גם כן להיות חלק מהדבר הגדול הזה ולזכות להציל חיים".

הרצון המשיך לפעפע, עד שלפני כשנתיים וחצי עבר יאיר לחשוב על הנושא יותר ברצינות. "זה היה אחרי שנודע לי על כמה חברים שלמדו איתי בעבר בישיבה ותרמו כליה", הוא מסביר, "עם כל סיפור כזה הרגשתי כיצד שהרצון מתחזק. יצרתי קשר ושוחחתי עם כולם, וגם הצקתי לאחי עם לא מעט שאלות, עד שלבסוף החלטתי לפנות ל'מתנת חיים' ולהתחיל בתהליך הבדיקות לתרומת כליה". יאיר מציין שכאשר הוא נשאל גם ציינה את השם של אותה אישה".

אם יש אדם מסוים שהוא מעוניין לתרום לו, הוא השיב שברצונו לתרום ליהודי, ולא משנה מהי הזהות שלו.

תכנית בלתי צפויה

יאיר הספיק לעבור את הבדיקות הראשוניות בלבד, עד שארעה תפנית בלתי צפויה בתוכנית. היה זה בערב חג השבועות, כאשר התקיים ביישוב 'כוכב השחר' שבו הוא מתגורר, כנס של 'מתנת חיים' ביוזמתה של אחת מתושבות היישוב שתרמה כליה לפני כמה שנים.

כשיאיר מספר על הכנס הוא נשמע נרגש במיוחד: "הרבנית הבר הגיעה ונשאה דברים מרתקים. היא סיפרה לנו באופן כללי על הערך הגדול בנתינה לזולת, וגם הוסיפה לתאר סיפורים מרגשים על תורמים ומושתלים. היא ממש חיזקה בי את הרצון וההחלטה לתרום שכבר היו קיימים ממילא, ואז, לקראת סיום הערב, הטילה הרבנית פצצה: 'יש מישהי ביישוב שלכם שזקוקה לכליה'. והיא גם ציינה את השם של אותה אישה".

עבור יאיר זו הייתה פצצה כפולה. "מדובר באישה שאני מכיר מקרוב ממש", הוא מציין, "היא לא רק מתגוררת ביישוב שלי, אלא גם בת דודה ראשונה שלי והיא אפילו הייתה הגנת שלי. יש לי ולמשפחתי קשר מצוין איתה, ובכל זאת לא ידעתי שהיא חולת כליות, וגם אף אחד במשפחה המורחבת לא ידע על כך, כי עד אותו רגע הם לא סיפרו".

יאיר חקר קצת על הנושא, והבין מהר מאוד שבת הדודה נמצאת רגע לפני דיאליזה, מה שאומר שככל שהוא יקדים את התרומה, כך יגדל הסיכוי שייחסכו ממנה טיפולי הדיאליזה הקשים. הוא הבין ששעון החול הולך ואוזל, והיה נחוש להספיק לעשות זאת במהירות.

פצצה כפולה

מיד לאחר חג השבועות פנה יאיר ל'מתנת חיים' והודיע שהוא משנה מסלול. "אמרתי להם שבסוף אני יודע למי אני רוצה לתרום, וציינתי את שמה של בת הדודה", הוא מספר. "בפועל לא השתנה בתהליך שום דבר מהותי, כי הבדיקות היו אותן בדיקות, אבל בוועדה הסופית של משרד הבריאות היה לי קל יותר, בשל העובדה שמדובר בבת משפחה".

שיתפת את בת הדודה בכך שאתה מתכוון לתרום לה?

"לא שוחחתי איתה ישירות, שכן היא עצמה בכלל לא השתתפה באותו כנס, אבל דיברתי עם בעלה כשבועיים לאחר מכן, ואז התברר לי שבעקבות הכנס של מתנת חיים היו כמה אנשים שהחליטו להיכנס לתהליך הבדיקות, חלקם מהישוב וחלקם מהמשפחה או ממעגלים אחרים. כל בני המשפחה הקרובים נפסלו, אבל מכיוון שאני כבר הייתי בעיצומן של הבדיקות, שביצו אותי ראשון בתור, כי הייתי בשלב המתקדם ביותר של התהליך".

יאיר המשיך בביצוע הבדיקות, כשהוא חדור בתחושת שליחות ומסמן 'וי' על כל בדיקה שמאחוריו. "אנשים שאלו אותי לאורך כל הדרך אם אני מפחד, אבל העדפתי שלא לדבר על זה. השתדלתי להדחיק את החלק של הניתוח. זה לא שלא היו פרפרים בבטן, אבל התמקדתי בעיקר. לשמחתי מתאמת ההשתלות ב'הדסה' הייתה נפלאה, והיא עשתה הכל כדי שאעבור את התהליך באופן החלק ביותר. היא גם קבעה לי את כל הבדיקות והתורים בזמנים שהיו נוחים לי וסידרה הכל כדי שאוכל לבוא, להיבדק ומיד ללכת. מכיוון שאני עובד בשכונת מלחה בירושלים, היה מדובר עבורי ממש ב'קפיצה'".

קטנה מהעבודה, ולאחר מכן יכולתי להמשיך בלי הפרעה, הרגשתי שזה לא משבש לי שום דבר בחיים, וזה היה נחמד מאוד".

שיתפת את סביבתך בכך שאתה עומד לתרום?

"את המשפחה הקרובה שיתפתי כבר בתחילה, ובהמשך שיתפתי בהדרגה חברים ומכרים. גם את הילדים הפרטיים שלי שיתפתי בהתאם לרמתם ולהבנתם. מכיוון שיש לבני המשפחה שלי את הרקע של סיפור התרומה של אחי, זה לא היה נשמע לאף אחד מוזר או מפחיד, בפרט שבשונה מאחי שסיפר בדקה ה-90, אני נתתי לכולם קצת זמן לעכל".

התאוששות מפתיעה

את יום הניתוח זוכר יאיר כמרגש במיוחד: "הגעתי לבית החולים בשעות הערב, והניתוח נערך בבוקר שלמחרת. הגעתי יחד עם אמא שלי ואשתי אל בית החולים, ובזמן שאושפזתי, אושפזה במקביל בת הדודה, כשהיא מלווה בבני משפחתה. האווירה הייתה מאוד משפחתית וחמה, כי כולנו הכרנו זה את זה, לא כמו במקרים אחרים שבהם התורם והמושתל נפגשים לראשונה".

מהניתוח עצמו יאיר כמוכן לא זוכר דבר. הזיכרונות הראשונים מתחילים רגעים ספורים לאחר שהועבר לחדר ההתאוששות, כאשר הוא פוקח עיניים ורואה את הרופא המנתח שמגיע לבשר לו שהכליה נקלטה. "בת הדודה שלי סיפרה לי לאחר מכן שהרופא אמר לה שהיא קיבלה 'כליה חדשה מהניילונים'", הוא מתרגש.

ואיך הייתה ההתאוששות?

"מכיוון שאחי חווה התאוששות קצת קשה ולקח לו זמן לחזור לעצמו, די חששתי מהעניין, אבל לשמחתי ההתאוששות שלי הייתה קלה יחסית. כבר בערב שבו נערך הניתוח הלכתי במחלקה, שלושה שבועות לאחר מכן חזרתי למצב של 90% מהתפקוד הרגיל שלי, וכיום, כשאני כמה חודשים אחרי התרומה ואנשים שואלים אותי: 'מה שלומך?' אני ברגע הראשון לא מבין מה הם רוצים, ושואל בתגובה: 'ומה נשמע אצלך?' כי מבחינה גופנית אני בכלל לא זוכר שעשיתי את זה".

אבל יש משהו אחר שהוא זוכר היטב: "זוהי ההרגשה הטובה שמלווה כל הזמן, ופשוט לא עוזבת. אני רואה את בת הדודה שלי שחזרה לחיות, לנהל משפחה, לבשל ולהסתובב ביישוב, ופשוט מודה להשם על הזכות העצומה שנפלה בחלקי - להיות שותף בהענקת חיים".

דבר המושתל

רציתי לאמר תודה...

אני מאחלת לאויר רחמים, בן דודתי הצדיק, אריכות ימים בשמחה, אושר ובריאות, ושהקב"ה ירעף עליו וימלאו וחסדו עד כל ימי. בלכותו זכיתי לחיות, ובלכותו התחזקו בלוי האמונה בקב"ה וההבנה העצומה שהשתלה היא נפלאות הבריאה, וזהו חסד אלוקי. תודה!

לאוירת אנג'לה

מתנה של נתינה

כששמואל בזק החליט לתרום כליה הוא עבר בדיקות במשך למעלה משנתיים, וגם שינה את כל אורח החיים שלו כדי להגיע למדדים תקינים < "כל מאמץ היה כדאי", הוא בטוח, "הייתי שותף להצלת בחור צעיר, וכל החיים כעת לפניו"

מהי הסבירות שביישוב קטן עם 35 משפחות יהיו שני אנשים שיתרמו כליה בהפרש של כמה שבועות? ומהי הסבירות שבעקבותיהם יקום אדם נוסף שיחשוב על כך גם כן? שמואל בזק מתגורר ביישוב שבנגב, יישוב קטנטן וקהילתי. לפני כחמש שנים הוא שמע על שני שכנים מהיישוב שתרמו כליה. "כבר אז זה עניין אותי", הוא מספר, "אבל לא עשיתי משהו מיוחד כדי להתקדם, בעיקר ממניעים של עצלות. אבל מאותו רגע קרה דבר מעניין - התחלתי לראות סביבי תרומות כליה כמעט בכל מקום. כנראה שזו מחלה מידבקת, כי לפני כשלוש שנים החלטתי שגם אני מעוניין. כך ניגשתי לתהליך".

דיאליזה בגיל 28

בזמן ששמואל החל בתהליך לקראת תרומת הכליה הוא לא שיער ששלב הבדיקות יהיה ארוך ויימשך למעלה משנתיים. "כבר מהרגע הראשון תוצאות הבדיקות שלי לא היו חלקות", הוא מסביר. "בתחילה זיהו בעיה של לחץ דם, אז ביקשו ממני להמתין כמה חודשים ולחזור על הבדיקות פעם נוספת. אלא שכאשר לחץ הדם נמצא תקין נאמר לי שיש ספק בנושא סוכר, ומכיוון שהתוצאות לא היו חד משמעיות, עליי לחזור על הבדיקות שוב לאחר חצי שנה. המתנתי בסבלנות, ניגשתי שוב לבדיקות, אלא שלצערי התברר שהבעיה עדיין קיימת. "באחת הפעמים שבהן אבחנו אצלי סוכר גבולי, יצאתי מבית החולים מדוכדך והלכתי לבקר את סבתא שלי שגרה

בסמוך. באותו ביקור שוחחנו ובלי לדעת שאני עומד לתרום, היא סיפרה לי שסבא שלי שנפטר מסרטן לפני 14 שנה ציין תמיד שאחד הדברים שהוא הכי חושש להגיע אליהם אלו טיפולי דיאליזה. היא באותו זמן לא ידעה, אבל בדיקת הדברים האלו חיזקו אותי יותר מכל והעניקו לי דחיפה להמשיך להתעקש". שמואל החליט לא לוותר. "כשהבנתי שאני בסיכון קל לפתח סוכרת החלטתי לשנות את אורח החיים שלי לגמרי", הוא מספר, "התחלתי להקפיד על תזונה מאוזנת, לבצע פעילות גופנית קבועה וכתוצאה מכך כל המדדים שלי השתנו. אורח החיים החדש מלווה אותי עד היום. אני גם נדרש לעבור בדיקות פעם בחצי שנה, וזה מחייב אותי להמשיך לשמור על מדדים טובים. זוהי מתנה גדולה שקיבלתי בנוסף ובלי שום קשר לתרומת הכליה".

ואיך זה שכשאמר לך שיש בעיות בבדיקות לא חששת לתרום?

"זה לא הדאיג אותי. אמרתי לעצמי שאעשה השתדלות כדי לשפר את מה שצריך, ואם למרות הכל יידחו אותי, אז הכל משמייים. אבל האמת היא שבסתר ליבי האמנתי כל הזמן שלבסוף אתרום". התהליך שעבר על שמואל היה ממושך, ולא רק בגלל הבדיקות. "כבר מהשלב הראשונים הסתבר שסוג הדם שלי מתאים למעט מאוד אנשים, כך שהיה קשה מאוד לאתר מישהו שזקוק לו ושאתאים לו גם מבחינות אחרות", הוא מסביר. "זה הוביל לכך שעברו עליי חודשים ארוכים של המתנה, מבלי לדעת למי אני עומד לתרום. גם לא ביקשתי לדעת. אני בקשר גם עם תורמים נוספים שסיפרו לי שכאשר באו לתרום הם רצו דבר אחד ויחיד - להציל את החיים של 'אח שלהם', ולא משנה אם הוא דתי או חילוני, שמאלני או ימני. גם אותי זה בכלל לא עניין. למעשה, רק שלושה שבועות לפני הניתוח סיפרו לי שנמצא מושל, והפעם הראשונה בה נפגשנו פנים אל פנים הייתה ביום הניתוח, מעט לפני שהובילו אותי אל חדר הניתוחים". על המושל שלו מספר שמואל: "קוראים לו מתן והוא בן 28. עד לשנה שעברה הוא היה בריא לגמרי אלא שאז לא הרגיש טוב במשך תקופה ארוכה. בתחילה הוא חשב

מימין חננאל ברוכי. משמאל ישי פלדמן. שניהם תרמו כליה לפני חמש שנים במרכז: התורם שמואל בזק

שאולי זה תוצאה מהקורונה, אך בהמשך הוא הופנה לבדיקות, ואובחן מהר מאוד עם אי ספיקת כליות. למחרת האבחון הוא כבר נכנס לטיפול הדיאליזה הראשון, ומאז נאלץ להגיע לדיאליזה ארבע פעמים בשבוע. מיותר לציין שזו הייתה טרגדיה נוראה עבורו, כשהוא הפך ביום אחד מאדם בריא ומתפקד לחולה בסכנת חיים. כיום, חודשים ספורים אחרי הניתוח מתן ברוך השם חזר לעצמו כמעט לגמרי. אמנם אסור לו לעבוד בשלב זה והוא בעיקר מגיע לבדיקות ומתאושש, אבל בראש חודש אדר הוא כבר קיים סעודת הודיה גדולה, וכעת הוא לומד ומנצל כל רגע בחיים".

כשהמסנת מתקלקלת

"למעשה, ביום יום אני כמעט לא זוכר שתרמתי", מציין שמואל בכנות, "אבל אני בטוח שהתרומה הזו השפיעה עליי ועל משפחתי רק לטובה. כשחגגתי בפורים את יום הולדתי ה-40 אמר לי הבן הגדול שהוא חשב מה לאחל לי, אבל הוא לא יכול לאחל יותר מכפי שכבר זכיתי. זה ריגש אותי והמחיש לי כמה חשיבות יש במעשה גם כלפי המשפחה הפרטית שלי. לילדים שלי זו הייתה זכות גדולה להיחשף לכך, ואני מאוד שמח לראות איך שהתרומה השפיעה עליהם".

שיתפת אותם עוד לפני התרומה?

"יש לי שישה ילדים ואת כולם שיתפתי לפני התרומה, כל אחד בהתאם לגילו. לגדולים סיפרתי כבר בשלבים הראשונים, וכשהתקרב הניתוח שיתפתי גם את הצעירים - תאומות בנות עשר והבת הקטנה שבכיתה א'. התאומות מיד קלטו את העניין, הן התרגשו מאוד ואמרו: 'זה כמו אבא של נטע ושחר וכמו ישי וחננאל' - שכנים שהן הכירו מהסביבה. הבת הקטנה שאלה מה זה כליה, ואחת התאומות הסבירה לה בפשטות: 'זה כמו מסננת בבטן שמסננת את הלכלוכים, ויש כאלה שהיא מתקלקלת אצלם וצריכים להחליף להם אותה'. מבחינתי זה היה הסבר מתומצת ומעולה. מכיוון שהנושא כל כך מדובר סביבנו אף אחד מהילדים לא חשש או פחד, כולם ליוו אותי בשמחה וגם הגיעו לבקר לאחר מכן בבית החולים, כולל סבתי בת ה-95 שהתרגשה מאוד. אמנם סיפרתי לה רק אחרי הניתוח כדי לא להדאיג אותה, אבל היא פקחית ולדעתי הבינה את זה עוד קודם לכן.

"בנוסף, זכיתי באשפוז בבית החולים גם לביקור של הרבנית הבר, והאמת היא שזו הייתה הפעם הראשונה בה התחלתי להבין את גודל העניין. כי עד אז הייתי עסוק כל כך בתהליך הטכני, עד שלא הצלחתי לתת לעצמי להתרגש. רק כשהרבנית הגיעה והתחילה לספר על תורמים נוספים שתרמו באותו יום וגם דיברה עם אמא של הנתרם, קלטתי פתאום את הדבר הענק שקורה מסביבי, וזה היה מרגש עד דמעות. "באופן אישי אני חייב לציין שלעתיים כשאני נחשף לעמותות, גם כשהן עושות דברים טובים, עדיין אני מרגיש קצת ציניות כלפי הפעילות שלהן וייתכן שהבעיה היא בעיקר בי. אבל במתנת חיים זה לא כך. מרגע שהכרתי את העמותה, כל חומת הציניות נשברה. לאורך כל הדרך נתקלתי בעמותה שמעמידה מול עיניה אך ורק הצלת חיים. הרבנית הבר חיה את התרומות באמת לשם שמיים וכך גם כל השותפים. אני מרגיש זכות גדולה לחזק את הגוף המדהים הזה".

דבר המושל

*רציתי לאמר תודה...
עד לניתוח לא הכרתי דבר אחר מאשר את העייפות שהייתה במחלה, ואת תחושת המוות של הדיאליזה. כעת אני ערני יותר מתמיד ורוצה לשרת את העולם. אני בן 30, ולא שנה מבושר, אבל מרגיש בן 16. אני מאחל לכולם ולמשפחתו המאסיבית המון אושר ובריאות ושיגדל את הילדים בנחת!*

מתן פרחון

"אנחנו מתכנסים ברעד, כדי לדון בדיני נפשות"

בזהירות וברגישות, ובעיקר בהתאם לעמדת החוק, הרפואה וההלכה, מתכנסת ועדת האתיקה של מתנת חיים, כדי לדון בתרומות המצריכות הכרעה < חברי הוועדה מספרים על סוגיות ברומז של עולם, על ענייני חיים ומוות, ועל השאיפה: שיתרבו התרומות ולא יהיה צורך להכריע

פרופ' איתן יפה נוף | צילום: מיכאל יעקובסון

כמי שמכיר את פעילות מתנת חיים ומתוודע לסיפוריהם של תורמי הכליות, לצד כאבם העמוק והבלתי נתפס של החולים שעדיין ממתינים לתרומה, מבין עד כמה שכליה היא משאב יקר ונדיר מאין כמוהו. לכל כליה שנתרמת דרך הארגון יש בדרך כלל כמה וכמה חולים שיכולים להתאים לקבל אותה, לפעמים יש אפילו עשרות חולים אפשריים. כיצד אם כן מחליטים למי לתרום?

לאחר דיון מקיף בוועדת האתיקה הוחלט לאמץ לעניין זה חלקים משיטת הניקוד הנהוגה במשרד הבריאות, הקובעת את סדר הקדימה ברשימת החולים הממתינים להשתלות, כדוגמת זמן ההמתנה של החולה, תרומת כליה בעבר (של החולה או קרובי משפחתו בדרגה ראשונה), רמת נוגדנים גבוהה, וכן להוסיף קריטריונים נוספים כמו דחיפות מצבו הרפואי של החולה, ותק ברשימת הנתרמים של מתנת חיים ומיצוי כל האפשרויות לתרומה מבני משפחה. אולם לעיתים המציאות גוברת על הכללים שנקבעו, וכאן נכנסת לתמונה ועדת החריגים של מתנת חיים, שהיא חלק מוועדת האתיקה אשר מתכנסת על פי הצורך כדי לדון באותם מקרים.

זכות התורם

'ועדת האתיקה' מונה נכון להיום שבעה חברים: יו"ר הוועדה הרב פרופ' אברהם שטיינברג, נירולוג ילדים ומומחה לאתיקה רפואית: משה דרורי, שופט בדימוס; פרופ' איתן יפה נוף, מהמכון למיקרוביולוגיה בפקולטה לרפואה של האוניברסיטה העברית; פרופ' דבורה רובינגר, מומחית בנפרולוגיה, לשעבר מנהלת המרפאה הנפרולוגית בהדסה עין כרם; עו"ד תמר חיימוביץ-ריכטר, שותפה בכירה במשרד חדר רוט שנהר ושות'; הרב דויד אוסטרופ, רב מתנת חיים ותורם כליה, וד"ר תמי יחיאלי, תורמת כליה.

השופט משה דרורי | צילום: פנחס חוטה

"כבר שנים שאני עוסק באתיקה רפואית", מציין יו"ר הוועדה הרב פרופ' אברהם שטיינברג, "אני נתקל לא מעט במקרים של קביעת מוות מוחי וגם שימשתי כחבר בוועדת ההיגוי האתית של המרכז הלאומי להשתלות. הכרתי את הרב הבר זצ"ל והזדמן לנו לשוחח על העניין ועל כך שמן הראוי שתהיה למתנת חיים ועדה כזו, והוא אכן תמך מאוד ביוזמה. אחרי פטירתו גבר הצורך עוד יותר, כיוון שהתורמים התרבו וממילא הצטברו הרבה מאוד שאלות שהיה צורך בגוף מקצועי שיפתור אותן. התבקשתי ליטול על עצמי את תפקיד יו"ר הוועדה, ואני עושה זאת בהתנדבות.

"ישנו הבדל עקרוני בין המרכז הלאומי להשתלות לבין מתנת חיים", הוא מוסיף, "והוא נוגע לשאלה המהותית: 'האם יש לתורם זכות לבחור את המושל שלו?' המרכז הלאומי להשתלות עובד לפי רשימה מסודרת בה מדורגים החולים בהתאם לקריטריונים אובייקטיביים לחלוטין, ואם בא תורם אלטרואיסטי, הוא חייב לתרום למי שמופיע בראש הרשימה. 'הגישה במתנת חיים היא אחרת. אמנם גם אצלנו יש לתורם אפשרות לבחור שהכליה שלו תינתן למי שהכי צריך', ואז ילכו לפי סדר הרשימה, אבל אנו גם סבורים שמבחינה אתית, כיוון שהכליה היא של התורם האלטרואיסט, יש לו זכות להחליט למי ברצונו לתת את המתנה הזו. לכן אנו מאפשרים לבחור בין קבוצה מסוימת כמו 'רק צעירים', 'רק לא מעשנים', וכן על זו הדרך. כמוכן שניתן גם לבקש לתרום לאדם ספציפי. כל אחד לפי שיקוליו."

דבר השופט

המשפטן משה דרורי הוא סגן נשיא בית המשפט המחוזי בירושלים לשעבר, ובמשך 18 שנה עסק בענייני משפט מינהלי ואזרחי, עם דגש על מקרי רשלנות מקצועית ומשפט רפואי. "כשבקשתי ממני להצטרף לחברי הוועדה החלטתי שיהיה נכון לצאת מהפנסיה כדי לעסוק בפעילות שקשורה להצלת חיי אדם, כפרט לאור העובדה שהרב הבר זצ"ל נפטר ויש חשיבות גדולה כל כך להמשך המפעל שלו", הוא מסביר.

פרופ' אברהם שטיינברג | צילום: מיכאל יעקובסון

עו"ד תמר חיימוביץ-ריכטר | צילום: שי גבריאל

"בתוך ועדת האתיקה אני מייצג את האספקט המשפטי, בייחוד כשעולות שאלות הנוגעות לשוויון או לנושאי פרטיות, שאנשים לא תמיד חושבים עליהן בענייני משפטיות, ואני מנסה לעזור בהצגת הדברים". הוא נוקב בדוגמה: "חולה שהושתלה לו בעבר כליה אך היא הפסיקה לתפקד וכעת זקוק לתרומה נוספת. אלא שמתברר שלאחר ההשתלה הראשונה הוא לא הקפיד על לקיחת התרופות וההתוויות הרפואיות שניתנו לו, וייתכן שבשל כך הכליה לא החזיקה מעמד זמן ממושך. האם מותר לנו לשים אותו כעת בעדיפות פחותה? השאלה המשפטית בכזה מקרה היא האם במידה ויש לנו משאב אחד ששמו כליה, ואנו מתלבטים אם לתת אותו לאדם א' או לאדם ב', האם זה שאדם א' נוהג לא בסדר מצדיק את זה שלא ניתן לו?"

"יש גם סוגיה נוספת שעולה לעתים קרובות לדיון, והיא נוגעת לשאלת הגיל של המושל - האם יש מלכתחילה להעדיף חולה צעיר שלכאורה יוכל ליהנות מהכליה במשך שנים ארוכות, על פני חולה מבוגר שסביר שהיא תחזיק אצלו מעמד זמן מועט יותר? זו שאלה שעולה לדיון לא פעם, ואנו משתדלים להשיב עליה בהתאם למקרה. חשוב לציין כי ככלל הדיונים בוועדת האתיקה אינם נערכים עם פירוט שמי, אלא דנים בנסיבות המקרה.

"אני חושב שהעובדה שבועדה חברים לא רק אנשי משפט אלא גם רופאים ואנשי מקצוע נוספים מעניקה לה את היכולת להיות משמעותית ולקחת בחשבון את כל השיקולים. אני לא מהשופטים שסבורים ש'מלוא כל הארץ משפט', וברור לי שכדי להביא את מלוא המעטפת של השיקולים, חשוב שיהיו אנשי מקצוע נוספים שישקלו יחד את סדרי העדיפויות."

התלבטויות והכרעות

גם פרופ' שטיינברג מציין שכאשר מתקדמים בתהליך מתעוררות לא פעם שאלות אתיות, בעיקר בנושא קדימויות: "כך למשל לגבי חולה שיש לו כמות נוגדנים גדולה שקשה מאוד למצוא לו תורם מתאים, ופתאום הגיע כזה תורם. האם

"כך למשל לגבי חולה שיש לו כמות נוגדנים גדולה שקשה מאוד למצוא לו תורם מתאים, ופתאום הגיע כזה תורם. האם יהיה נכון לקדם אותו ברשימה על חשבון אחרים שנמתנים זמן ממושך יותר, אולם כמות הנוגדנים שלהם פחותה ויהיה קל יותר למצוא להם תורם מתאים?"

יהיה נכון לקדם אותו ברשימה על חשבון אחרים שממתנים זמן ממושך יותר, אולם כמות הנוגדנים שלהם פחותה ויהיה קל יותר למצוא להם תורם מתאים? או מקרה בסגנון אחר: אדם מבוגר שמגיע לקצה הגיל שבו אפשר לקבל כליה, האם יש להקדים ולמהר לתת לו, או להניח לו לעבור את הגיל ולהפסיד? כמוכן שאין תשובות חד משמעיות ואנו בודקים כל מקרה לגופו, מעלים את המקרה, דנים בו, ומקבלים מסקנות משותפות."

"צריכים להבין שכל נושא השתלות האיברים מתורמים חיים הוא נושא חדש ברפואה המודרנית, ולכן הוא מייצר בעיות מוסריות, הלכתיות ואתיות שלא הכרנו בעבר", מוסיף פרופ' יפה נוף. "אין ספק שניתוח לתרומת כליה הוא בעל תוצאות דרמטיות - אדם חולה הופך לבריא בין לילה, אבל כל הנס הזה תלוי ברצונו של התורם שבחלק גדול מהמקרים הוא אלטרואיסט ולא בן משפחה, וזה מה שמעמיד בפנינו שאלות נוקבות."

גם פרופ' יפה נוף מפרט על שאלות לא פשוטות שהגיעו אל שולחנם: "למשל חולה שנמצא בדיאליזה כבר חמש שנים, ולעומתו חולה שנמצא ממש טרום דיאליזה. כיום ברור שאם משתילים כליה עוד לפני שמתחילים טיפולי דיאליזה, התוצאות הקליניות הרבה יותר טובות. אך האם נכון לתעדף חולה שטרם טופל בדיאליזה על פני חולה שסובל כבר שנים?"

פרופ' יפה נוף מוסיף שקיימים תורמים שמביעים נכונות לתרום "למי שהכי צריך", ובכל זאת עולות לעתים שאלות בנוגע לפרטים על הנתרם שעשויים לשנות את דעתם. "אם למשל נודע לנו שהתורם מעשן כבד או אלכוהוליסט - האם יש צורך לעדכן את התורם? ומה לגבי עבריין שזקוק לתרומת כליה, ואפילו אסיר? היה לנו גם מקרה קיצוני בכיוון ההפוך, בו עבריין שנשפט למאסר עולם ביקש לתרום כליה."

אין תשובה חוקית לכל השאלות האלו?

"החוק לא ממש מתייחס לכך, שכן הוא מבוסס על קריטריונים נוקשים שלוקחים בחשבון פרמטרים רפואיים וזמן המתנה. לעיתים המציאות מורכבת יותר מאותם קריטריונים נוקשים."

אז איך באמת מצליחים להכריע?

פרופ' יפה נוף: "לגבי כל מקרה יש דעות לכאן ולכאן, ולצדדי, כל עוד נהיה במצב בו יש לנו הרבה פחות תורמים מאשר חולים, ניאליץ תמיד להתמודד עם מצבים כאלו של בחירה, יחד עם שאלות אתיות שעולות כל הזמן."

"קיימים חילוקי דעות", מוסיף פרופ' שטיינברג, "אבל אנו תמיד מגיעים להסכמות משותפות וברורות, עד כה לא היו מקרים בהם לא הסכמנו או שנאלצנו להחליט על דעת רוב."

למען המשפחה

מה בנוגע לתרומות בתוך המשפחה? מגיעות אליכם סוגיות בנושא?

פרופ' שטיינברג מדגיש כי אחד הדברים שבמתנת חיים מקפידים עליהם מאוד הוא שכאשר יש לחולה קרוב משפחה שיכול לתרום, הוא חייב קודם כל לפנות אליו ולא לתורם אלטרואיסטי. אלא שגם בנוגע לכך נתקלים לעתים בהתלבטויות. "מה עושים כשבני המשפחה לא מוכנים לתרום? מדוע שהחולה יינזק ולא יופיע ברשימה? בעמותה מנסים לפעול באמצעות הסברה ושיחות עם בני המשפחה, מה שלפעמים מסייע, אבל במקרים שלא משתכנעים, הדיון מגיע אלינו, לוועדה."

עו"ד חיימוביץ-ריכטר מספרת על מקרה שהובא בפני הוועדה ומחדד את מורכבות המציאות והצורך בקיומה "למתנת חיים פנתה אישה שזקקה להשתלת כליה. הסתבר שיש לה בעל ובן אחד, והם המועמדים הטבעיים לתרומה, אך היא התנגדה בכל תוקף לקבל מהם כליה. כשנציגי מתנת חיים נפגשו איתה סיפרה החולה שהיה לה עוד בן שנפטר ממחלה כמה חודשים קודם לכן והיא מפחדת מאוד להכניס את הבן היחיד שנותר לה לתהליך של תרומת כליה."

"ועדת החריגים שלנו דנה במקרה הזה - האם יש אפשרות להחריג אותו מכללי ההתנהלות שנקבעו, ולא לעמוד על כך שהבן הבריא ייבדק. זוהי דוגמה למקרה שבו היה לנו קשה מאוד להכריע, כי אלו דיונים מורכבים מאוד מבחינה אנושית. אבל הרכב הוועדה וזהות החברים בה מאפשרים להגיע, לאחר דיון, להחלטה משותפת שכולנו עומדים מאחוריה בלב שלם."

האם זה נכון שאם יגיע יום בו אדם שתרם כליה או אחד מבני משפחתו הקרובים יזדקק לתרומה, הם יקודמו בתור?

"זה לגמרי נכון", מבהיר פרופ' יפה נוף, "וכך גם קובע החוק, לא רק במדינת ישראל, אלא גם בהרבה מאוד מדינות אחרות. זה סוג של תעודת ביטוח לתורם, שיוכל לדעת שאם יבוא יום בו הוא יזדקק לכליה, הוא לא ייאליץ להמתין. המנגנון מזכיר מעט תרומות דם, שבהן מי שתורם בקביעות, זכאי לכך שבנק הדם יעמיד לו ולמשפחתו הקרובה מנות דם בעת ניתוח ללא צורך בתורמים ייעודיים. אולם מדובר בתרחיש נדיר מאוד, שכן כל תורמי הכליה הם אנשים בריאים מאוד, עם תוחלת חיים ארוכה, שהרי כל בעיה הכי קטנה הייתה גורמת להם להיפסל ולא מאפשרת להם לתרום. אבל כאמור, ברור שאם חלילה ייווצר צורך, התורמים ובני משפחתם יקבלו ניקוד עודף. ייתכן שאפילו לא נדע על כך, כי לא יהיה צורך בדיון בוועדת אתיקה לכזו קביעה."

מפעל של חיים

התרגשות גדולה במתנת חיים, לרגל בחירתה של הרבנית רחל הבר לכלת פרס ישראל < בנימוקי הפרס נכתב: "היא מפיחה בחולי הכליה רוח חיים ותקווה, היא ממשיכה את דרכו של הדרך ועד להחלמתם. הרבנית הבר ממשיכה את דרכו של בעלה, הרב ישעיהו הבר ז"ל, שהקים לצידה את עמותת 'מתנת חיים'. מפעל זה מקדש את החיים, מעניק חיים חדשים, מקרב בין כלל חלקי החברה הישראלית, ונותן לחולים ללא הבדל דת, גזע ומגדר."

הרבנית התבשרה על זכייתה בפרס בשיחת טלפון שקיבלה משר החינוך יואב קיש, בה הוא ציין ש"אין מתאימה ממנה לקבלת הפרס". הרבנית הודתה לשר, אך הוסיפה כי "תורמי הכליה הם הזוכים האמיתיים", והדגישה שהיא רק מייצגת אותם. בסיום השיחה איחלה הרבנית: "שנזכה למגר את רשימת ההמתנה להשתלות כליה בישראל."

ידיעות אחרונות

כמעט שלוש שנים אחרי פטירתו של הרב ישעיהו הבר זצ"ל, יו"ר ארגון מתנת חיים, הגיעה הבשורה על כך שהרבנית רחל הבר, אשתו, נבחרה לקבל את פרס ישראל תשפ"ג-2023. הודעה זו גרמה להתרגשות מרובה בקרב תורמי הכליות, אשר מאות מהם לוו במהלך התרומה שלהם על ידי הרבנית שממלאת בשנים האחרונות את מקומו של בעלה. רבים נוספים זוכרים את ליווי המסור של הרב בשנים שבהן הוא ניהל את הארגון, ואת הרבנית שעמדה כל העת לצידו, בפעילות ובתפילות למען תורמי הכליות והחולים הממתינים להשתלה.

ארגון מתנת חיים, אשר זו השנה ה-13 לקיומו הצליח לחולל מהפך חסר תקדים בתחום תרומות הכליה האלטרואיסטיות, כאשר הודות לפעילותו נתרמו עד כה 1410 כליות, ומדינת ישראל הפכה למובילה בעולם בתחום תרומות הכליה, מה שמהווה קידוש השם עצום. לאחר בחירתה של הרבנית לקבלת הפרס ציינו רבים כי נראה שאין דבר סמלי מכך שבתקופה זו, בה העם למרבה הצער שסוע ומפולג, הוחלט לתת לרבנית הבר את פרס ישראל. פרס הניתן על מפעל חיים ותרומה מיוחדת לחברה ולמדינה.

בנימוקי הפרס נכתב על הרבנית: "היא מפיחה בחולי הכליה רוח חיים ותקווה לחיים, היא מלווה את התורמים, המושתלים ובני משפחותיהם לאורך כל הדרך ועד להחלמתם. הרבנית הבר ממשיכה את דרכו של בעלה, הרב ישעיהו הבר ז"ל, שהקים לצידה את עמותת 'מתנת חיים'. מפעל זה מקדש את החיים, מעניק חיים חדשים, מקרב בין כלל חלקי החברה הישראלית, ונותן לחולים ללא הבדל דת, גזע ומגדר."

הרבנית התבשרה על זכייתה בפרס בשיחת טלפון שקיבלה משר החינוך יואב קיש, בה הוא ציין ש"אין מתאימה ממנה לקבלת הפרס". הרבנית הודתה לשר, אך הוסיפה כי "תורמי הכליה הם הזוכים האמיתיים", והדגישה שהיא רק מייצגת אותם. בסיום השיחה איחלה הרבנית: "שנזכה למגר את רשימת ההמתנה להשתלות כליה בישראל."

אבישי ודניאל. בשעות הערב כבר היינו כולנו אחרי התהליך, והיה מרגש מאוד לשמוע את הרופאים שעדכנו שהניתוחים לא רק עברו בהצלחה, אלא שהכליות כבר החלו לתפקד, אצל שני המושגלים.

ואיך חוויתם את ההתאוששות?

"אני התאוששתי באופן המהיר ביותר בין ארבעתנו. אחרי יומיים וחצי כבר שוחררתי הביתה, ומאז הרגשתי מידי יום שיפור נוסף, עד שחזרתי לעבודה אחרי כחודש. המרדים בבלינסון עשה עבודה מדהימה, וביישוב ציפתה לי תמיכה רבה של החברים והקהילה שעזרו לנו מאוד עם הילדים, הכינו ארוחות וממש סייעו בכל מה שאפשר. זה הפך את התקופה לסוג של חוויה.

"לצד כל אלו היה הביקור של הרבנית הבר ושיחות הטלפון שלה לפני ואחרי התרומה. הרבנית מאוד ריגשה אותי ואת ענת אשתי, בפרט כשהיא הגיעה להיות איתה בזמן הניתוח, מה שעזר לה לחוות את שעות ההמתנה לגמרי אחרת. הרבנית היא אישיות מיוחדת והאכפתיות שלה נדירה".

ד"ר אברמסקי מציין כי גם כיום, לאחר שחלפו ארבעה חודשים מהתרומה, יש לו קשר עם שלושת חבריו להצלבה, והוא מעודכן מקרוב בכך שגם הם מתאוששים וחוזרים לחיים תקינים. "אבישי חזר כבר לעבודה, אדל חוותה בתחילה סיבוך קטן, אך התאוששה וחזרה לעצמה, ודניאל שהיה במצב המורכב מכולנו, חזר לתפקד. אמנם תהליך ההחלמה שלו איטי וארוך, אך מצבו טוב יותר והוא כבר בלי דיאליזה. כולנו שומרים על קשר טוב זה עם זה, והתחושה היא שיש בעולם עוד שלושה אנשים שאני מחובר אליהם, כמו משפחה קרובה-רחוקה נוספת".

לסיום מציין ד"ר אברמסקי שהוא רואה שהרפואה מתפתחת כל הזמן, ולגמרי מאמין שיש סיכוי שבעתיד תהיה פריצת דרך שתוביל לכך שלא יזדקקו לתרומות כליה ויהיה ניתן לרפא את החולים גם בדרכים אחרות. "אבל עד שזה יקרה, כדאי שכל מי שמסוגל לתרום יחשוב על כך ברצינות ויבין עד כמה שהשפעה של תרומת הכליה משנה את החיים, גם את של המקבל, ובהחלט גם את של התורם".

דאגו לשלומי ועקבו במתח גדול אחרי ההתקדמות, הוא מספר.

ולמי תרמת את הכליה?

"בתחילת הדרך, כששאלו אותי אם יש לי העדפה מיוחדת בנוגע למושגל, מאוד התלבטתי", הוא משתף. "מלכתחילה חשבתי שהכי נחמד יהיה לתרום לילד קטן או לחילופין - לחולה במצב של סכנת חיים, שכבר רואה את המוות בעיניים. במצבים כאלו קל לך לטפוח לעצמך על השכם ולהרגיש שעשית חסד שאין כמוהו, אבל לבסוף החלטתי שזה לא נכון, כי אם אני באמת מחליט לתרום, אעשה זאת למי שמופיע בראש הרשימה, מה שאומר שהוא הזקוק לכך ביותר. כשהתקרבנו לתאריך הניתוח יצרו איתי קשר ממתנת חיים ועדכנו שעומד להיות ניתוח בהצלבה, מה שאומר שיבוצעו בו שתי תרומות במקביל. רק כשהגעתי לבית החולים פגשתי לראשונה את שלושת האנשים האחרים שנותחו איתי באותו יום".

חוזרים לחיים

ד"ר אברמסקי מכנה את התרומה לה היה שותף בשם 'תרומת דומינו', בשל עובדת היותה מוצלבת. "הכליה שלי הגיעה לאבישי שמתמודד עם מחלת כליות כבר שנים רבות, וזוהי התרומה השלישית שהוא מקבל", הוא מסביר, "ואילו אדל, גרושתו של אבישי, תרמה לדניאל שבמשך שנים התקשו למצוא תורם שיוכל להתאים לו, ואילו ביניהם הייתה התאמה מושלמת". על האופן שבו התבצע הניתוח הוא מסביר: "כולנו אושפזנו בערב טרם הניתוח, וסדרת הניתוחים התחילה כבר בשעות הבוקר - בתחילה הכניסו אותי ואת אדל, ומעט לאחר מכן הוכנסו לחדרי הניתוח

תרומה משותפת

אם נדמה לכם שרופא שפוגש מידי יום מטופלים וחולים, חושש פחות מפרוצדורות רפואיות, מפתיע ד"ר אברמסקי כשהוא טוען שהדברים הפוכים לגמרי. "דווקא כרופא שרואה הכל אני תמיד פוחד על עצמי ועל משפחתי. אני עובד בטיפול נמרץ בפגייה, ונפגש מקרוב עם הרדמה וסיבוכיה. אי אפשר לומר שלא חלפה במוחי המחשבה: 'מה יהיה אם יקרה לי משהו בניתוח ואשאיר את המשפחה לבד?' לא נעים לומר, אבל מתוך כל 'הניתוח הגדול', הכי הפחיד אותי להיות מחובר לצינורות בשעות שאחרי ההתאוששות. כנראה שהגוף לא מסוגל להכיל את הדברים הגדולים, אז הוא נתפס לפרטים הקטנים, ולא היה לי נעים לחשוב עליהם. אבל תרומת הכליה נראתה לי חשובה מספיק כדי להתגבר על הפחד. האמנתי שאני ברוך השם בריא ושהסיכונים מספיק קטנים כדי שהכל יסתיים בטוב".

ד"ר אברמסקי שיתף בתוכנית בתחילה את אשתו ולאחר מכן את שאר בני המשפחה. בפרט הוא מצא אוזן קשבת אצל אחותו שהייתה אף היא בתהליך לקראת תרומת כליה, אך פרשה לאחר שהגיעה למסקנה שתקשה לשמור על אורח חיים בריא אחרי התרומה. "המשפחה מאוד תמכה בי, גם החברים תמכו וכל צוות המחלקה, אבל צחקו על כך שאם היו שואלים אותם מיהו האדם שיום אחד יתרום כליה, האחרון שהם היו חושבים עליו הוא אני, כולם גם

כשד"ר רמי אברמסקי סיים את תקופת ההתמחות, הוא החליט לתרום כליה > בתוך פחות מחצי שנה הוא השתתף ב'תרומת דומינו' וחזר עם תובנות מרגשות

כבר שנים שאני חולם על תרומת כליה", משתף ד"ר רמי אברמסקי מהיישוב רתמים שבדרום. הוא נשוי לענת, אב לשלושה ומומחה לרפואת ילדים ורפואת פגים ותינוקות. "תמיד התחברתי לרעיון שאתה נותן משהו משלך ובאמצעותו מעניק חיים", הוא מבהיר, "מה עוד שבנוסף לתרומה עצמה, יש כאן גם אמירה כל כך חזקה ומשמעותית בנוגע לאופן שבו מוטל עלינו להיות בעולם ולעזור זה לזה".

במשך השנים האחרונות היה ד"ר אברמסקי בתקופת התמחויות, מה שלא אפשר לו אפילו לחשוב על תרומת כליה, אך מיד כשהסתיימה תקופה זו, הוא ידע שהפרויקט הבא שלו יהיה התרומה.

בהצלבה ובאהבה

קצין צה"ל שנפצע
קשה בפיגוע וכליותיו
נפגעות, חולה שזקוק
לתרומה ויוצא בקריאת
הצלה – אלו שני אנשים
שזכה עומרי דוש להציל
באמצעות תרומת
הכליה שלו שהפכה
לניתוח בהצלבה

הצלה כפולה

שנת 2002. מדינת ישראל סוערת תחת שורת פיגועי טרור קשים, שהופכים אותה לשנה הקטלנית ביותר בתולדות הצינונות מבחינת נרצחי טרור. באחד מהפיגועים מופעל מטען חבלה רב עוצמה נגד כוח ישראלי, וכתוצאה מכך נפגע אחד החיילים מהרסיסים. כשהוא מפונה לבית החולים מסתבר כי חייו נצלו בנס, אך ארע נזק בלתי הפיך לכליותיו. במשך עשרים השנים הבאות הופך אותו חייל לקצין ואיש קבע בצה"ל, כאשר במקביל מתרחשת התדרדרות איטית בתפקוד הכליות שלו, עד שהרופאים מבהירים לו שאין מנוס מהשתלת כליה. באותם ימים בדיוק קורה דבר מה נוסף, כאשר אדם שאינו מכיר אותו כלל, בשם עומרי דוש, מקבל החלטה לתרום כליה.

ניתוח בהצלבה

כשעומרי מספר על תרומת הכליה שלו הוא מתייחס אליה לגמרי בפשטות. "קראתי כתבה על תורמי כליות, והחלטתי בעקבותיה שגם אני רוצה לתרום", הוא מסביר, "התחלתי לעבור את הבדיקות הראשונות עוד לפני הקורונה, וזכיתי אפילו לשיחה עם הרב הבר בה שאלתי אותו כיצד אבחר למי לתרום את הכליה שלי, והוא השיב: 'מבחינתי כל מי שאינו אויב זכאי לקבל כליה'. התחברתי לתשובה הזו מאוד".

אלא שאז פרצה הקורונה ושיתקה הכל. כולל את הבדיקות של עומרי. "אז חיכיתי בסבלנות", הוא מספר, "ומיד כשהתחילה הקורונה לדעוך חזרתי לתהליך. לא רציתי לוותר, הרגשתי שזו הדרך הנכונה ביותר בה אני יכול להודות לקב"ה על כל מה שהוא נתן לי ועל העולם שיצר. כמוכן שקראתי, חקרתי ובדקתי, אבל אחרי שהבנתי שהסיכונים נמוכים, ולעומתם סיכויי קליטת הכליה גבוהים ביותר, היה ברור לי שאני ממשיך קדימה".

בשלב זה עומרי עדיין לא ידע למי הוא מתכוון לתרום, אבל אשתו סיפרה לו שנתקלה בכתבה על אדם בשם ג'קי שזקוק לתרומת כליה, והדברים נגעו לו ללב. "יצרתי קשר עם ג'קי וסיפרתי לו שאני מתכוון לתרום כליה", מספר עומרי, "עדכנתי בכך גם את 'מתנת חיים' ואת הצוות בבית החולים וכך התקדם התהליך. אלא שכעבור זמן קצר הודיעה לי מתאמת ההשתלות שנראה שהכליה שלי מתאימה יותר למישהו אחר שכבר שנים שמתקשים למצוא לו תורם, והיא הציעה שנעשה תרומה בהצלבה - האדם

שהתכוון מלכתחילה לתרום לאותו חולה, יתרום לג'קי, ואילו אני אתרום לחולה המדובר".

הסכמת לכך?

"בוודאי. אמרתי למתאמת שכל עוד האדם שאתו הגעתי יקבל את הכליה, מבחינתי אין בכך בעיה, ואפילו אשמח. בסופו של דבר התרגשתי לגלות שאני תורם לאדם מיוחד מאוד, ממש מלח הארץ. איש צבא וקצין מובחר. ככל שהמשכתי בבדיקות כך התברר שההתאמה בינינו גבוהה וממש מדויקת, וכך ניגשנו לניתוח המוצלב".

צלקת למזכרת

עומרי מציין כי בשונה מניתוחי הצלבה אחרים, בהם מקובל לנתח את כולם כמעט בו זמנית, כדי להבטיח שלא תיווצר תקלה שבעקבותיה אחד מהחולים לא יקבל כליה, במקרה שלהם התקיימו הניתוחים בפער של יום. "בתחילה נותח ג'קי והוא קיבל את הכליה מהתורמת שביקשה לתרום לקצין. למחרת אני נותחתי והכליה שלי הועברה לקצין היקר. רק לאחר מכן התברר לי שהקצין היה ארבעה חודשים אחרי השתלה שלא הצליחה. כשנדודע לנו שהפעם ההשתלה עברה בהצלחה, כולנו בכינו מהתרגשות, ומאז היה מדהים לעקוב אחר ההתפתחויות, שכן בתוך זמן קצר הוא כבר השתקם ואפילו חזר לצבא. אנחנו שומרים על קשר עד היום, ובכל פעם שאנו משוחחים הוא מספר לי איך שהוא מרגיש משוחרר ומאושר, אחרי תקופה ארוכה בה הוא נאלץ להגיע לטיפול דיאליזה ארבע פעמים בשבוע".

גם עם ג'קי, המושלת "הראשון" שלו שומר עומרי על קשר, ועוקב בהתרגשות אחר תהליך ההחלמה שהוא עובר וחזרתו לחיים. "זהו תהליך מרגש ומעצים, ואני שמח מאוד שעברתי אותו. אני מקווה שכולם יצאו מזה בטוב ויהיו רק בריאים".

וכמי שהתחיל את התהליך בזכות כתבה של מתנת חיים, מבקש עומרי לציין גם מסר לקוראים: "אני באמת לא חושב שהמחיר ששילמתי בכך שהוציאו לי איבר מהגוף היה גבוה ביחס לתמורה שקיבלתי. באופן אישי עברתי את הניתוח ממש בקלות, וגם חזרתי לפעילות במהירות רבה. אני עובד כעצמאי ובתוך שבועיים כבר חזרתי לעבודה, ולאחר שבועיים נוספים גם חזרתי לרוץ בהדרגה. כיום אני נמצא כמה חודשים אחרי התרומה, ולגמרי לא זוכר אותה מבחינה פיזית. רק הצלקת שאני רואה בזמן המקלחת, מזכירה לי את המעשה ומחממת לי את הלב".

3

לתרומה
מאובטחת
באשראי:

http://bit.ly/MC_TRUM

סרוק את הקוד כדי לבצע תרומה
בטוחה בכרטיס אשראי

2

מתקשרים
למתנת חיים

ומבררים על אפשרויות
לתרומת כליה

במספר: **02-5000755**

או במייל:
info@kilya.org.il

העברות בנקאיות:

בנק מרכזית-17
סניף כנפי נשרים-661
מספר חשבון 62951787
על שם "מתנת חיים"

1

4

אפשר לתרום
למתנת חיים דרך ביט!

לשלוח למספר:
054-3213911

נא לשלוח כתובת
דוא"ל לאותו מספר
כדי לקבל קבלה

ששה מי יודע?

6 דרכים לתרום למתנת חיים

תרומות כספיות
מאפשרות לנו לגייס
תורמי כליה חדשים

מוקד תרומות: ***2716**

judy@kilya.org.il

ניתן לתרום בעמדות 'נדרים פלוס' ו'קהילות'

למתנת חיים אישור מס הכנסה לענין תרומות לפי סעיף 46

עיגול לטובה:

קנו בכרטיס אשראי,
תעגלו לשקל הקרוב
ותשלחו לנו את האגרות!

<http://bit.ly/MC-RU>

5

צ'קים לפקודת
מתנת חיים
יש לשלוח ל:

מתנת חיים
כנפי נשרים 15
ירושלים 9546427

6

מתנת חיים
מתנדבים לתן השמלת כליה
חיסודת ש.כ.מ.ב. יענייתם מברך ונרץ

